

MUZEUL MEMORIAL „ALEXANDRU VLAHUȚĂ” DIN DRAGOSLOVENI

Horia Dumitrescu

La km 164 pe partea stângă a DE 85, între orașele Râmnicu Sărat și Focșani, în localitatea Dragosloveni, sat component al comunei Dumbrăveni, se află Muzeul Memorial „Alexandru Vlahuță”.

Aici și-a petrecut scriitorul câțiva ani din viață: „Casa celui ce de o modestie și omenie exemplară este situată în mijlocul unei grădini, de unde – la intrare – îți urează: „Bun venit”, chipul blând, cioplit în bronz, al lui Alexandru Vlahuță. Imobilul are parter și etaj. Dintr-un mare cerdac – de la etaj – privirea ți-e desfătă de „dealurile domoale ale Bordeștilor și Coteștilor” având la poale verdea „crud” al câmpiei. În depărtare-s viile”¹.

După două căsătorii nereușite (Ida Pagano² și Margareta Dona³), Vlahuță se va recăsători, la 1 aprilie 1905, cu Alexandrina Ruxandra Gâlcă, fiica unui mic proprietar.

¹ Mihai Gelelețu, Ion Mihăescu, *Scriitori în muzee și case memoriale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979, p. 80.

² Ida Pagano era fiica profesorului său de italiană de la Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu” din Bârlad. Vlahuță s-a căsătorit cu Ida, în ultimul an de liceu (1878). După aproape șapte ani de căsnicie (20 iulie 1878 – 1 martie 1885), cei doi au divorțat (Simona Pricop, *Redescoperirea lui Vlahuță*, în *Academia Bârlădeană*. Revistă editată de Societatea literar – culturală „Academia Bârlădeană”, Nr. 17, trim. IV, Bârlad, 2004, p. 2).

³ Margareta Dona era sora lui Iosif N. Dona (1875 – 1926), medic și colecționar de artă. Mariajul a durat între 14 martie 1888 – 3 aprilie 1896. Din acest conubiul s-au născut două fiice. Cea mare, Margareta (alintată Mimi, Mimilica) s-a căsătorit cu profesorul de artă creștină la Universitatea București, I. D. Ștefănescu (15 iulie 1886 – 11 iulie 1981). Pe o carte poștală cu data ștampilei 6 septembrie 1909 și n. Vlahuță scrie:

Fratele ei, Nicolae Gâlcă, mare proprietar, a fost prefectul județului Râmnicu – Sărat între anii 1914 – 1918. În anii neutralității, a organizat, cu sprijinul Crucii Roșii, spitalele din zonă, pentru a fi pregătite în cazul unui război. Din august 1916, a coordonat lucrările de fortificații ale liniei de rezidență din apropiere de Râmnic, până la Brăila, iar în timpul luptelor din zonă (11 – 16 decembrie 1916), a organizat evacuarea populației civile din zona de front. A îndeplinit funcția de comisar al Guvernului pe lângă armata rusă, iar din 1918, a avut aceeași calitate în Basarabia. După Primul Război Mondial s-a dedicat activităților economico – financiare, fondând la București, Societatea „Asigurarea Românească”, pe care o va conduce ca director general⁴.

De la soția sa, Vlahuță a primit ca zestre casa din Dragosloveni - sat așezat „într-o zonă de podgorii, unde colinele își

„Iubite frate Caragiale,

Primesc într-o scrisoare de la Mimi (Dragosloveni, Plainești) depeșta, la care răspund în zorul plecării: Cununia va fi Duminică, 30 August, ora 10 dimineața, în satul Dragosloveni, de lângă târgușorul Plainești (8 minute), și gara Gugești (18 minute). În aceeași zi tinerii se'ntorc la București, în cuibulețul lor din str. Antim 25. Noi mai rămânem la țară vr'o 10 zile să ne odihnim, că nu'i treabă ușoară să'ntemeiezi o gospodărie. O să vedeți voi. Și să dea D-zeu să vedeți cât mai curând, cât mai cu drag. Mii de îmbrățișeri. A Vlahuță” (Șerban Cioculescu, *Scrisorile lui Al. Vlahuță către I. L. Caragiale*, în *Revista Fundațiilor Regale*, Anul VI, Nr. 240, 1 Decembrie 1939, p. 600). Margareta (1885 – 1975) și soțul ei sunt înmormântați în Cimitirul Mănăstirii Agapia, construit în jurul anului 1700. Mezină familiei, Ana (Anișoara) s-a căsătorit cu fiul lui Nicolae Grigorescu și al Mariei Danciu, Gheorghe. După decesul pictorului (1907), ambii au locuit în casa acestuia din Câmpina.

⁴ Valeriu Nicolescu, Gheorghe Petcu, *Buzău – Râmnicu Sărat. Oameni de ieri. Oameni de azi*, vol. I, Editura ALPHA MDM, Buzău, 1999, p. 262 – 263.

dau mână cu șesurile dinspre sud”⁵ - și circa 24 pogoane de vie pe care scriitorul o aprecia cu umor ca fiind de circa „3.000 de pogoane”⁶.

Un an mai târziu, Vlahuță și soția sa Alexandrina se aflau la Sibiu, fiind nași lui Octavian Goga și Hortensiei Cosma. Mireasa era fiica cea mai mică a unuia dintre cei mai înstăriți români din Transilvania, directorul Băncii „Albina”, influentul Partenie Cosma. Logodna a avut loc cu prilejul deschiderii la București a expoziției prin care se serbau 40 de ani de domnie a regelui Carol I. Nunta a avut loc la 14 octombrie 1906 și a luat proporțiile unei adevărate sărbători naționale. Cu această ocazie, Vlahuță a ținut un toast care a reprezentat, în fond, o caracterizare pertinentă a misiunii poeziei lui Goga: „Astăzi poezii nu mai au jilț de odihnă în cer, lângă Dumnezeu, astăzi poezii, la neamuri cum e al nostru, nu pot fi numai niște visători ori cântăreși ai frumuseții vecinice – și trebuie să fie poeți cetățeni, care trăind pe pământ și între semenii lor luptă pentru idealurile acestora, cântă luptând și luptă cântând”⁷. Goga și Hortensia au divorțat la 22 iunie 1920.

Vlahuță este autorul fulminantului poem – pamflet „1907”, publicat în „Viața Românească” (1 mai 1907). Acest lucru nu i-a împiedicat pe țărani răsculați din zonă să atace casa poetului. Vlahuță scria unui prieten: „Cuibușorul de la Dragosloveni mi l’au stricat. Bieții oameni – oare vor ști ei vr’odată ce-au stricat?”⁸

Despre acest lucru, Vlahuță îi scria bunului său prieten Caragiale, la 14 mai 1907: „S’apropie anu decând nu ne-am mai scris. În vremea asta fel de fel de năcazuri am avut. Am fost bolnav, și toți ai

⁵ Mihai Gelelețu, Marian Teodorescu, *101 muzee și case memoriale și cinci popasuri culturale în Moldova de peste Prut*. Cuvânt înainte de acad. prof. Eugen Simion, Editura Agerpress, 2008, p. 224.

⁶ Nicolae Spânțulescu, *Dumbrăveni. Un nume ... convențional pentru o veche așezare vrânceană. Pagini monografice*, Editura Corvin, Deva, 2001, p. 190.

⁷ Apud Ion Dodu Bălan, *Octavian Goga*, București, 1975, p. 97.

⁸ I. Gr. Opreșan, *A. Vlahuță. – Luptător. – Îndrumător al tinereții. – Apologet. – Preot al artei. – Făclier al Evangheliei trăite*, Editura Librăriei Socec & Co., București, 1937, p. 108.

mei au fost bolnavi. Apoi ni-au devastat casa de la Dragosloveni. Apoi iar am fost bolnavi"⁹.

În același an, Vlahuță își va repara casa și îi va adăuga un al doilea corp, catul cu balcon (cerdac). Din pridvorul aerian gândit de arhitectul Alexandru Clavel, privirea lunecă departe, peste podgorii, până la Gugești, acolo unde Vlahuță își întâmpina oaspeții veniți de la București.

În această parte a clădirii, Vlahuță și-a instalat biroul său de lucru, biblioteca și tablourile lui Nicolae Grigorescu, cu care se încuscrea ¹⁰. Aici, el va scrie o monografie dedicată pictorului Nicolae Grigorescu („*Pictorul N. I. Grigorescu – Vieța și opera lui*, apărută la 10 ianuarie 1910) și „*Din trecutul nostru*” (1908).

Casa de la Dragosloveni a fost locul unde s-au întâlnit: Caragiale, Delavrancea, Șt. O. Iosif, Mateiu I. Caragiale, Gheorghe Brătescu – Voinești, Nicolae Grigorescu ¹¹, Nicolae Iorga, Constantin

⁹ Șerban Cioculescu, *op. cit.*, p. 596.

¹⁰ Probabil prin Vlahuță, și ceilalți doi prieteni ai săi, Delavrancea și Caragiale „*S-au apropiat de maestrul Grigorescu a cărui prezență în mediile artistice dobânda valoarea evenimentului*” (Valentin Ciucă, *Pe urmele lui Nicolae Grigorescu*, Editura Sport – Turism, București, 1987, p. 205).

¹¹ Nicolae Grigorescu a fost invitatul lui Vlahuță în august 1906. Nu odată, poetul s-a oferit să-l ajute în organizarea expozițiilor și să se îngrijească de publicitatea necesară. La rândul său „*Recunoscător, Grigorescu îi oferea tablouri dintre cele mai reușite cu mult mai mici decât pretindea altora*” (Valentin Ciucă, *op. cit.*, p. 205). Grigorescu s-a stins din viață la 21 iulie 1907, la Câmpina, având la căpătâi pe Maria Danciu, pe fiul lor Gheorghiuță și pe câțiva prieteni de suflet: Vlahuță, Delavrancea și Alfred Bernath. În mormântarea i-a fost simplă, așa cum i-a fost și sufletul: „*Rog pe amicii mei să se opuiască ca înmormântarea să se facă cu dricul – ăst vicleim ridicol. O cărușă oarecare și un preot este destul*”. Alexandru Vlahuță ne lasă poate cea mai frumoasă amintire a acestui trist moment: „*Și cum dormea așa frumos, în prohodirea unui singur preot, doi țărani, ca pe-un copil, l-au luat binișor pe mâini și l-au culcat într-un sicriu de brad. De undeva, dintr-un colț al atelierului, a izbucnit un plâns de hohot sfâșietor. Apoi s-a potolit. Lumea s-a dat la o parte, să facă loc celui ce pleca astfel dintre lucrurile scumpe, din atelierul în care cea din urmă pânză – așa de simbolic neisprăvită – mirosea încă a ulei. Pe crengi de stejar l-au așezat într-un car cu patru boi. Flori de câmp, de cele care i-au fost lui mai dragi, flori sfinte i s-au presărat pe față și pe piept, pe ochii lui, pe divinii lui ochi, închiși*

Dobrogeanu – Gherea, Octavian Goga, Gala Galaction și multe alte personalități intrate de mult în istoria culturii românești.

Pentru toți cei care i-au călcat pragul casei de la Dragosloveni, „Vlahuță era o inteligență catifelată, onctuoasă. Calm, politic, îngăduitor, el rămânea totdeauna în umbră; cu discreția perfectului amfitrion, lăsa pe alții să vorbească, le crea un auditoriu favorabil și privea cu un zâmbet amabil neînțelegerile dintre ei”¹².

A rămas celebră întâmplarea legată de masa de scris, pe care Victor Eftimiu o povestise încă din anul 1912: „În casa lui Vlahuță domnea cultul lui Caragiale”. Cea mai mică dorință a maestrului era îndeplinită cu graba aceea discretă cu care împlinim gândurile ființelor scumpe. Vestea sosirii sale înveselea toată lumea, și odaia în care era găzduit cel mai ales dintre oaspeți strălucea.

Odată Caragiale se hotărî să-și reînceapă scrisul. El încunoștință pe Vlahuță, rugându-l să-i cumpere o masă mică, albă, de brad, ca să adeverească vorba poetului:

Cu perdelele lăsate
Șed la masa mea de brad ...

pentru totdeauna, pe mâinile lui, pe divinele lui mâini, încremenite pentru totdeauna” (*Viața și opera lui Grigorescu*, Editura Adevărul Holding, București, 2009, p. 149 – 151). De la Câmpina, Vlahuță și Delavrancea, au trimis lui Caragiale, aflat la Berlin următoarea telegramă: „Grigorescu nu mai este. Suntem Câmpina. Aici se odihnește de veci”. Profund impresionat de moartea artistului, Caragiale le-a răspuns celor doi prieteni: „Adânc mișcat, iau parte cu voi la doliul național. Dumnezeu odihnească țărâna ilustrului român” (Apud Valeriu Râpeanu, *Alexandru Vlahuță și epoca sa*, Editura Tineretului, București, 1966, p. 290 – 291).

¹² Victor Eftimiu, *Amintiri despre Caragiale* în *Amintiri despre Caragiale*, Antologie și prefață de Șt. Cazimir, Editura Minerva, București, 1972, p. 68 – 69.

* Vlahuță îl considera pe Caragiale „Unul din pușinii oameni cu care aș vrea să mă întâlnesc și pe lumea cealaltă. C-un asemenea tovarăș m-aș bizui să-nfrunt și urâtul eternității” (Al. Vlahuță, *Caragiale*, în *Amintiri despre Caragiale...*, p. 232).

Buna doamnă Vlahuță, al cărei surâs suav mi-l aduc aminte și azi, era o guzdă primitoare, discretă, o admiratoare fără rezerve a ilustrului ei soț și a prietenilor acestuia.

Se grăbi să-i cumpere această masă. Caragiale sosi din Berlin și se pregăti de lucru. Dar n-apucă să scrie cele dintâi rânduri și călimara se răsturnă, pătând scândura netedă și albă. Atunci maestrul se sculă repede și n-a mai scris nimic. I s-a părut că e un semn rău. Lângă pata de cerneală a scris: „Toate meseriile necurate lasă pete”, și s-a iscălit.

De atunci „masa lui Caragiale” a rămas celebră.

Toți oamenii de seamă care au fost ospățați mai târziu în casa lui Vlahuță au lăsat câte ceva pe masa aceasta; unii scriitori câteva rânduri, alții numai iscălitura, pictorii o schiță.

Șt. O. Iosif a scris: „Și soarele are pete și cu toate acestea e tot soare”.

Goga a lăsat o gândire: „Picăturile de cerneală pe masa unui scriitor sunt ca picăturile de sânge pe câmpul unei lupte”.

Sunt o mulțime de însemnări pe masa aceasta. Bunul prieten al lui Caragiale, poetul Al. Vlahuță, o păstrează cu sfințenie sub un cleștar gros. Masa aceea îi va rămâne ca o amintire scumpă a marelui dispărut. Și adeseori, când își va petrece ochii pe firele de cerneală ce se țes pe „masa lui Caragiale”, pe luciul sticlei se va abate, dintr-o altă lume, umbra venerată a celui ce s-a dus de veci... ”¹³.

În 1912 scria mulțumit că a reușit să-și înjghebeze un cămin liniștit „că de când mă știu, tot sub bici am gândit și ca frunza pe apă am trăit până la vârsta în care mă aflu” ¹⁴.

„Am făcut planuri să ne retragem acolo” [la Dragosloveni]. Dacă s-ar putea construi în pod o cămară pentru mine să mă știu eu

¹³ Victor Eftimiu, *La moartea lui Caragiale, în Amintiri despre Caragiale ...*, p. 66 – 67.

¹⁴ Mihai Florea, *Drumuri și condeie*, Prefața de Ovidiu Papadima, Editura pentru Turism, București, 1974, p. 270.

acolo singur, cred că atunci aș începe într-adevăr să-mi trăiesc viața mea”¹⁵.

Despre stabilirea lui la Dragosloveni i-a scris miercuri, 21 martie 1912 „fratelui Caragiale”: „*Sunt în frigurile mutatului, și'n alte friguri de cari numai când m'ar lăsa am să-ți vorbesc. Să știi că tu și ai tăi aveți două chiliuți în sihăstria noastră din Dragosloveni*”¹⁶.

Caragiale nu a mai avut posibilitatea să se bucure de revederea cu bunul său prieten. În ultima după – amiază a vieții sale, Caragiale a fumat 80 de țigări și, în noaptea de 21 spre 22 iunie 1912, a murit fulgerător de inimă în casa din Berlin – Schöneberg, Innsbruckerstrasse nr. 1.

Pe ultimul său drum (14 iunie) l-au condus Vlahuță, Delavrancea, Panait Cernea, Paul Zarifopol și Dobrogeanu – Gherea.

Scriitorul Petre Locusteanu (1883 – 1919) a publicat în revista „*Flacăra*”, în 1914, câteva impresii despre atmosfera care domnea în casa de la Dragosloveni, după stabilirea poetului aici:

„Am cunoscut pe d-l Vlahuță mai de-aproape cu prilejul tipăririi volumului Dreptate. În vremea aceea am fost de câteva ori la Gugești, sat în județul Râmnicu – Sărat, svârlit la poalele unor dealuri din preajma Plaineștilor. Acolo trăește retras, de vre-o doi ani, marele prieten al lui Caragiale și Grigorescu, departe de sgomotul ciudat de complex al vieții noastre artistice și literare, - după cum departe au stat, în ultimii ani ai vieții lor, și Grigorescu și Caragiale, - în tovărășia bunei și vrednicei sale tovarășe d-na Ruxandra Vlahuță, în mijlocul amintirilor de prietenie și artă, înconjurat de pânzele artistului dela Câmpina și de trei sălbatice pisici cu ochi fosforescenți. «Pisicile sunt ale domnișoarelor Delavrancea cari, când lipsesc, sunt reprezentate și, pe cât se pare, chiar suplinite în dragostea amfitrionilor, de miorlăitoarele patrupede».

La Gugești ai impresia că ești foarte departe de tot clocotul de ură și necazuri al cafenelii literare. Odată intrat în casa aceea

¹⁵ Mihai Gelețu, Ion Mihăescu, *op. cit.*, p. 80.

¹⁶ Șerban Cioculescu, *op. cit.*, p. 606.

largă, cu ziduri albe, încăperi gospodărești și pridvor ce par'că se desface ca să fie cât mai cuprinzător, simți că nu mai poți pleca. D-l Vlahuță te îmbie cu o vorbă de spirit, d-na Vlahuță te ține cu un zâmbet de-o nesfârșită bunătate. Scapi ora trenului. Și mai rămâi pe urmă o zi de hatârul domnului, o zi de hatârul doamnei și încă trei de al amândorura. Iar părerea de rău ce te năpădește la despărțire, e așa de mare că n'ai mai pleca de loc, dacă, spre fericirea gazdelor, ea n'ar fi învinsă de bucuria de-a ști că, plecând tu, bieții oameni vor scăpa, în sfârșit, de atâta musafirlâc.

Casa din Gugești este un adevărat muzău, un neobișnuit muzău. Începând cu tăblița de la poartă, pe care stă scris numele lui Caragiale, și sfârșind cu cel din urmă colțișor al încăperilor orânduite cu atâta artă și gust gospodăresc, totul aduce aminte un nume mare, un prieten celebru dispărut sau în viață, un moment artistic. Ici este o odaie turcească, unde obișnuia să doarmă Caragiale, colo o încăpere unde stă de obicei Delavrancea, dincolo o masă la care a scris cândva cutare sau cutare artist, pretutindeni, pânze sau copii fotografice din colecția Grigorescu, covoare românești sau orientale, fotografiile necunoscute ale marilor dispăruți. D-l și d-na Vlahuță păstrează cu o evlavie mișcătoare amintirea prietenilor lor. Și sentimentul acesta dă lucrurilor dinprejur un preț neasemănat. La masă ni se dă friptură de care obișnuiește Delavrancea, vin de care-i plăcea lui Caragiale, brânză pe care o savura Grigorescu. În conversația amfitrionilor numele acestor mari prieteni se amestecă mereu, anecdotele pline de haz viața acestora o deșteaptă, așa încât ai impresia că o bună parte din traiul lor se țese din amintirile pe cari lucrurile ce-i înconjoară li le evoacă. N'am văzut încă un al doilea om care să ridice dragostea de prieteni până la o preocupare atât de însemnată a vieții sale. Și alți oameni de frunte au avut prietenii trainice. Nici unul însă – vorbim de cei dela noi – nici unul n'a știut să facă să radieze în afară iubirea ce-i însuflețește și să creeze în jurul dispărușilor iubiți atmosfera de simpatie și respect, de care d-l Vlahuță și-a înconjurat prietenii morți. Pe Eminescu l'a iubit, - și s'a făcut, după moartea acestuia, cel mai înverșunat apărător al gloriei lui curate, cu Grigorescu a fost prieten,

- și i-a ridicat cel mai nepieritor monument, pentru Caragiale a fost ca un frate, - și azi îi propagă numele cu un respect și simte, la amintirea vorbelor și faptelor lui, o bucurie pe care uneori egoismul nostru nu le poate înțelege. Din acest punct de vedere, d-l Vlahuță este figura cea mai originală din literatura noastră. Iar în vremurile de ură și invidie pe cari le străbatem, când spiritul negațiunii cu orice preț face din fiecare debutant un detractor, când neputința de a zămisli creațiuni proprii inspiră dispreț față de munca rodnică a adevăraților chemași și când lipsa de producțiune literară se încearcă a se acoperi cu incidente personale cărora li se împrumută gravitatea unor conflicte internaționale, - azi atitudinea d-lui Vlahuță apare ca un cult trăitor, înalt pilduitor pentru toți câți știu să observe”¹⁷.

Din păcate nu s-a bucurat mult timp de liniștea mult râvnită și la 21 noiembrie 1916 a fost silit să ia drumul bejeniei, împreună cu familia sa.

„În vremea înfrigorată de groază a bejeniei noastre, când vagoane speciale și automobile furioase, salvau pînă și bagajele de care nici acum nu se putea lipsi egoismul veșnic preocupat de sineși, maestrul A. Vlahuță aruncînd dispreț îmbietor unor călătorii confortabile, își pregătea cu chibzuială de drum lung un car cu patru boi, și-l credea destul de încăpător pentru un sac de merinde uscate și pentru tristețea a două suflete îndurerate de nenorocul tuturor. Rămîneau în urmă Dragoslovenii, refugiul de pace pastorală: ... Se pierdea sub grindina de fier a vrăjmașului în vreme ce, greu, în pasul rar al plăvanilor, cît de dureros se va fi deslipit inima de cuibul liniștii sale!”¹⁸.

A încărcat într-un car (ce se păstrează în șopronul casei de la Dragosloveni) pânzele ce le avea de la Grigorescu, ceva din covoare, o parte din cărți și trecînd prin Focșani și Tecuci s-a stabilit la Bârlad.

¹⁷ Vlahuță în intimitate, la Dragosloveni, în 1933. Almanahul Râmnicului – Sărat, Editura RAFET, 2008, p. 136.

¹⁸ N. C. Pribegia d-lui A. Vlahuță, în „Drum drept”, nr. 2 / 1917, p. 32.

Aici a ajuns la 5 decembrie 1916 și a fost găzduit în casa profesorului de muzică Eugen Bulbuc, de pe Bulevardul Epureanu¹⁹.

În casa în care era găzduit, poetul a organizat adevărate sezători literare la care au participat Nicolae Iorga, Victor Ion Popa, Vasile Voiculescu, Nichifor Crainic, Delavrancea, George Tutoveanu.

Vlahuță nu permitea citirea de versuri deprimante căci: „*În aceste vremuri, orice scriitor este un ostaș și noi avem datoria să înălțăm sufletele celor care poartă armele*”²⁰.

Sedințele erau urmate de vizitarea expoziției de pictură, organizată de Vlahuță în sufrageria cea mare a casei din Bulbuc. Seara se termina cu audiții muzicale susținute de talentații membri ai familiei Bulbuc²¹.

Poetul era adânc preocupat de starea de spirit și de soarta soldaților de pe front: „*Un gând mai ales îl obseda: starea de spirit de pe front. I-am spus tot ce știam despre ținuta dârză a ostașilor din tranșee, dar el ar fi vrut să afle mai mult, să-i vadă la fața locului. Mai târziu, Vlahuță a cerut aprobarea și a vizitat frontul Mărășeștilor, deși starea sănătății nu-i era prea bună*”²².

Mai mult decât atât „*Singur, sau întovărășit de george enescu, a vizitat spitalele de răniți din Bârlad, cărora unul le-a cântat cu vioara lui fermecată și altul le-a citit versuri proprii sau pe ale lui Eminescu și le-a scris scrisori către familiile celor ce nu puteau mânui condeiul*”²³.

Odată, Vlahuță i-a luat pe Ion Valerian și pe poetul bârlădean George Tutoveanu și i-a condus prin cartierul Cotu – Negru: „*Asta-i mahalaua unde am locuit unde urmam liceul. Revăd aceleași căsuțe sărace ca și la Pleșești, doar că n-au stuf deasupra. Parcă aud sunând clopotele de la Biserica Domnească și pe profesorul de italiană spunându-mi enervat: Elevul Vlahuță, roagă pe clopotar să mai tacă*

¹⁹ Simona Pricop, *op. cit.*, p. 2.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*.

²³ Nicolae Mitulescu, *Scriitorul Alexandru Vlahuță mai puțin cunoscut*, în *Academia Bârlădeană*. Revistă editată de Societatea literar – culturală „Academia Bârlădeană”, Nr. 17, trim. IV, Bârlad, 2004, p. 7.

în timpul lecțiilor. Și clopotarul se strâmba la mine și trăgea mai tare de frânghie”²⁴.

Totuși, la Bârlad, trăiește momente triste, deprimante: „Bârlad. Azi împlinesc 60 de ani. În pribegie, bolnav, sărac, de mari greutăți și de mari griji împresurat. Gândul că nu mai am mult de trăit mă întărește și mă înseninează ca o băutură răcoritoare, gândul acesta mă înviorează”²⁵.

În ziua în care împlinea 60 de ani (5 septembrie 1918), primea o scrisoare de la un vecin din Dragosloveni: „Am fost la Dragosloveni și v-am văzut casa. E ruinată și, cum ați dorit, mama n-a făcut nici o reparație și nici n-a curățat, așa că veți găsi-o întocmai cum a lăsat-o armatele germane, mai pușin câțiva cai care murise, și pe cari mama a pus de i-a scos din casă”²⁶.

În 1918, îl găsim pe poet la Iași, în aceeași stare despre care Mihail Sadoveanu scria: „Aici l-am revăzut, trist, deși zâmbea; dârz încă, deși moartea lovise în poarta inimii lui ... În glasul lui, mai tremurat, parcă vibra o durere ascunsă. În ochii-i negri se amestecau funebrele tablouri ale rătăcirii lui”²⁷.

Despre starea sufletească a lui Vlahuță în acei ani, Nicolae Iorga scria: „Cu carul cu boi venise de la moșioara sa din Râmnicul – Sărat Vlahuță și, așezat într-un colț liniștit al Iașului, de unde s-a dus apoi la Bârladul originii sale, el era nu numai un bun prieten și un bun sfătuitor, dar în același timp spiritul cel mai încrezător în biruința ce nu putea lipsi (...) nu vedea înaintea sa decât o mână de români cari, cu ultimele puteri, lupta în tranșeele disperării contra unui dușman odios”²⁸.

Bolnav, trist și sărac, Vlahuță a suportat cu stoicism anii Războiului de Reîntregire a Neamului, având credința nestrămutată în victoria finală a soldaților români aflați pe fronturile de luptă:

²⁴ Apud Simona Pricop, *op. cit.*, p. 2.

²⁵ Apud Valeriu Râpeanu, *op. cit.*, p. 311.

²⁶ *Ibidem*, p. 310.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*.

„Zilele dureroase ale refugiului său în Moldova, din timpul războiului celui mare, le-a petrecut la Bârlad și Iași, preocupat mai mult de soarta țărănimii. În perioada de refacere și după ofensiva germană din 1917 Vlahuță a vizitat frontul ca să îmbărbăteze pe ostașii din tranșee *.

Cuvintele lui mesianice au desghețat, în multe locuri, sloiul neîncrederii. Momentele dela urmă le-a trăit la Dragoslovenii lui iubii și apoi la Câmpina, unde își căutase o scurtă odihnă”²⁹.

Aflat la Iași, la 29 aprilie 1918, Vlahuță asistă la înmormântarea, în Cimitirul „Eternitatea”, a bunului său prieten Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Cel ce scrisese „Nu mă tem de moarte, ci de veșnicia ei”, a intrat pe porțile eternității, în dimineața zilei de 19 noiembrie 1919, în casa din strada Visarion.

Profund impresionat de moartea bunului său prieten, Nicolae Iorga scria: „Vlahuță s'a stins. Îl află foarte schimbat, în odăița goală a casei modeste din str. Visarion, unde, venit din Câmpina, cu totul sfârâmat, și-a petrecut ultimele zile. Pare, așa liniștit cum este, tânăr, cu frumosul, bogatul păr negru pe care cei șaiszeci de ani abia îl stropiseră cu albul vârstei.

Ginerele lui, profesorul Ștefănescu, îmi spune că Vlahuță și-a primit sfârșitul cu seninătatea unui sfânt. Vorbia de moartea care se apropie cu calmul celor vechi, afirmând cu tărie că n'are de ce se muștra și nu se teme de dânsa. A cerut să nu fie înștiințat nimeni

* Într-o scrisoare către Nicolae Iorga, din 1917, Vlahuță își explica motivele pentru care simțea nevoia de a merge pe front: „Dorința mea de a mă duce pe front nu e pornită decât dintr-un adânc sentiment de datorie cetățenească și din gândul că voi putea fi și eu de vr'un folos neamului meu pe o vreme când cine nu-i de folos e vătămător. Aș vrea, dac'aș putea, să mă duc, îmbrăcat soldăjește, să stau la tranșee, acolo unde sunt lupte, să-mi umplu sufletul de măreția jertfelor pe care le fac, în tăcere, cei mai buni frați ai noștri; la masa lor să mănânc, pe patele lor să dorm Numai așa cred că aș putea vorbi de ei, de gândurile și de faptele lor cu respectul ce se cuvine adevărului” (Apud G. Dimitriu, *A. Vlahuță. Omul*, Tipografia „Cultura”, Focșani, 1939, p. V).

²⁹ *Ibidem*, p. V – VI.

despre starea lui, nici chiar cealaltă fiică, soția tânărului Grigorescu; deși de repetate ori a voit să mă vadă, n'am fost chemat nici eu – și voiu păstra adâncă părere de rău că n'am putut auzi nimic din ultimele lui dorințe.

Dimineața a cerut lui Ștefănescu să spună tare: Caeterum censeo Carthaginem esse delendam, a murmurat: povera bestia și, ironic, a observat că el, care visa să-și facă o casă, trebuie să o înceapă cu subsolul. Apoi a închis ochii, și pneumonia l-a înăbușit”³⁰.

Două zile mai târziu, Vlahuță a fost înmormântat la Cimitirul Bellu. Gala Galaction socotise potrivit ca mormântul poetului să fie la Dragosloveni, sub o troiță țărănească, lângă biserica din sat: „... Nici unul dintre artiștii și scriitorii noștri, pe cari am apucat să-i cunosc, nu avea și nu are, precum avea A. Vlahuță, cultul prieteniei și pravila sfințelor ei obligații...Și anii au trecut ... Înțeleptul și mult iubitul „Conu Alecu, printr-o zodie cu care nu m-am împăcat nici azi, în loc să doarmă la Dragosloveni sau coala la Bogoslov, doarme în labirintul lui Șerban Vodă ...”³¹.

În memoria localnicilor, Vlahuță a rămas un cetățean model. Între anii 1909 – 1910, poetul a fost cel care, pentru prima dată, i-a învățat pe localnici să stropească viile, ajutându-i totodată să-și procure pompele și materialele necesare. Cu ajutorul său s-a ridicat, în anul 1915, Școala din Dragosloveni, clădire ce există și astăzi în comună. Tradiția locală atribuie scriitorului stabilirea locului construcției și faptul că a bătut primul țăruș de trasare.

După Primul Război Mondial, casa fiindu-i distrusă pentru a doua oară, Alexandrina Ruxandra Vlahuță, soția poetului, a luat inițiativa de a o renova și de a o transforma în așezământ cultural.

³⁰ N. Iorga, *Memorii*, vol. II, Editura Ciornei, București, 1931, p. 267.

³¹ Gala Galaction, *Într-o după amiază*, în „România”, nr. 66 din 6 august 1938, p. 3.

Pentru aceasta, ea s-a adresat Societății „*Mormintele Eroilor*”³² căreia i-a donat casa.

Societatea a apreciat activitatea poetului din timpul războiului datorită faptului că, prin articolele sale a ridicat moralul soldaților și îi încuraja, mergând în mijlocul lor, în tranșee.

Lucrările de restaurare au fost conduse de inginerul Victor Ionescu³³. După restaurare, casa a devenit „*un așezământ cultural în memoria și cu numele poetului*”³⁴, urmând să fie condus de soția poetului.

Un basorelief cu chipul poetului, operă a sculptorului Teodor Burcă³⁵, a fost montat la intrare.

Festivitatea de deschidere a fost stabilită pentru duminică, 31 octombrie 1926. Autoritățile județene și comunale s-au străduit să dea amploarea cuvenită acestui eveniment și, în consecință, au luat toate măsurile pe care le-au considerat necesare, pentru buna lui organizare și desfășurare.

Prefectura Județului Râmnicu Sărat transmitea, la 27 octombrie, Primăriei Comunei Plainești următoarele precizări:

³² Societatea „*Mormintele Eroilor*” a fost fondată în septembrie 1919, sub Înalta Ocrotire a M. S. Regina Maria. Ea avea ca principale atribuțiuni:

1) Cercetarea și descoperirea mormintelor de eroi, fără deosebire de confesiune sau origine etnică

2) Îngrijirea mormintelor și întreținerea acestora

3) Crearea, organizarea, înfrumusețarea și întreținerea cimitirelor de onoare

4) Comemorarea eroilor: „*Ziua Eroilor*”, monumente, plăci comemorative, troițe, publicațiuni etc. (*Societatea „Mormintele Eroilor”. Expoziția de Troițe 13 – 22 iunie 1925. Câteva cuvinte despre Societatea „Mormintele Eroilor”*, Institutul de Arte Grafice „*Răsăritul*”, București, 1925, p. 3).

³³ Nicolae Spânțulescu, *op. cit.*, p. 193.

³⁴ Venera Cabalortă, *Dragosloveni – Casa Memorială „Al. Vlahuță” în lumina unui articol inedit*, în *Studii și comunicări*, vol. II, București, 1979, p. 290.

³⁵ **Teodor (Theodor) Burcă** (25 februarie 1889, Slatina – 1950). A absolvit Școala de Arte și Meserii Craiova, Școala de Arte Frumoase din București (având profesor pe Wladimir Hegel și Dumitru Paciurea), Școala de Arte Decorative din Viena, Academia „*Julien*” din Paris (1910 – 1913). Din 1934, conservator și custode al Pinacotecii Municipiului București.

„Vă facem cunoscut că Duminică 31 oct. A. c., la ora 2:30 p. m. va avea loc la Dragosloveni inaugurarea așezământului cultural „Al. Vlahuță” organizat de Societatea „Mormintele Eroilor” dăruită în acest scop de către Dna Alexandrina Al. Vlahuță, soția văduvă a poetului.

Acest așezământ cultural pentru comemorarea poetului Al. Vlahuță și a eroilor din județul nostru căzuți în război, constă dintr-un mic muzeu istoric, o bibliotecă, un atelier de țesătorie în proiecție și o sală de șezători și conferințe.

Printre invitați fiind și D-voastră împreună cu D-nii învățători și cucernicii preoți din acea comună, cărora le veți face cunoscut din timp, rămânem încredințați că fiind cu toții animați de sentimente profunde de admirație pentru poetul Al. Vlahuță și pentru opera sa, veți răspunde acestei invitațiuni, asistând la pioasa solemnitate al cărei program vi-l transmitem pe contra pagină.

Asistența

1) D-na Alexandrina Al. Vlahuță, membrii familiei și prietenii invitați de D-sa

2) Sanctitatea Sa Patriarhul Miron și D-nii Miniștri de Interne, Instrucțiune și Culte, sau reprezentanții respectivi

3) P. S. Episcopul de Buzău

4) Dl. Prefect al Județului R. - Sărat

5) Autoritățile, preoții și învățătorii din Dragosloveni și comunele învecinate

6) O delegațiune dela Societatea Scriitorilor Români din București

7) Delegațiuni de câte doi studenți dela toate societățile studențești din București

8) Școala mixtă din Dragosloveni

9) O delegațiune de profesori și elevi din orașul R. – Sărat

10) O delegațiune militară din Garnizoana R. – Sărat

11) Delegațiuni dela Fundația culturală „Principele Carol”

12) Academia Română

13) Ateneul Român din București

14) Casa școalelor

15) Casele Naționale și Societățile culturale care se vor înscrie ulterior

16) Asociația Culturală „Astra” și diferite societăți culturale

17) Societăți corale

18) Tinerimea Română

19) Societatea „Cartea Românească” și altele care editează pe Vlahuță

20) Societatea „Mormintele Eroilor”

21) Persoanele și instituțiile care se vor mai înscrie”³⁶.

În același timp, Prefectura Râmnicu Sărat a definitivat și
„Programul

Solemnității Inaugurării Muzeului Al. Vlahuță de la Dragosloveni jud. R. – Sărat

1) Plecarea asistenților din București în ziua inaugurării, la ora 7:40 dimineața cu trenul personal de Iași.

Masa de prânz se poate lua în gara Buzău.

2) Sosirea gara Gugești ora 13:30 aceeași zi

3) Transportarea asistenților la Dragosloveni cu vehicule

4) Ceremonia religioasă începe la ora 14:30 printr-o sfeștanie oficiată de P. S. Episcopul de Buzău și urmată de un parastas pentru pomenirea marelui dispărut și a eroilor din județ căzuți în război

5) Cuvântările

6) La ora 17 se va servi asistenților o gustare

7) Șezătoarea comemorativă

8) a) Conferință biografică ținută de un scriitor român

b) Recitări din poeziile lui Vlahuță

c) Cor

d) Plecarea asistenților spre București cu trenul de 8 seara”³⁷.

³⁶ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita: A. N. Vn.), fond Primăria Comunei Plainești, dosar nr. 1 / 1926, f. 253.

³⁷ *Ibidem*, f. 254.

Prefectul Ion Mihăilescu a transmis Primăriei Plainești, prin Ordinul 17.675 / 28 octombrie, obligația de a trimite înștiințări comunelor vecine:

„În vedere ca această pioasă manifestațiune să aibă asigurată o desăvârșită reușită, vă rog să luați toate măsurile ce veți socoti necesare, insistând ca, consiliile comunale, învățători cu delegațiuni din partea școlilor și preoți din comunele notate pe contrapagină să se găsească în Dragosloveni, Duminică 31 octombrie, cel mai târziu la orele 12:30.

Toată lumea va purta veșminte de sărbătoare.

Comuna Dragosloveni

Comuna Plainești

Comuna Gugești

Comuna Bordești

Comuna Popești

Comuna Urechești

Comuna Terchești

Comuna Caiata”³⁸.

La solicitarea pretorului Gheorghe Eraclidie, Primăria Plainești a trimis înștiințări, semnate de autoritățile comunale, către: judecător, consilier, ajutorul de judecător, medicul spitalului, medicul veterinar, controlorul fiscal, agronomul regional, perceptorul fiscal, șeful secției, șeful Postului, notarul, secretarul, preotul paroh, directorul Școlii Târgu Cucu, învățătoarea, directorul Școlii Cândești, învățătorii, subvizorul școlar și membrii Consiliului Comunal³⁹.

O altă „înștiințare” semnată de prefectul de Râmnicu - Sărat, preciza că „*toți comercianții și locuitorii din comună sunt rugați să ia parte la această mare și importantă solemnitate*”⁴⁰.

Pentru a asigura o desfășurare normală acestui eveniment, autoritățile comunale au mobilizat toată suflarea comunei, inclusiv pe guarzii comunali și pe brutari. „*Dovada*” din 29 octombrie confirma

³⁸ *Ibidem*, f. 256 – 256 verso.

³⁹ *Ibidem*, f. 257 – 257 verso.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 258.

că „*Subscrisul Pandele Lemnaru, guard comunal, adevăresc că mi s-a pus în vedere că atât eu cât și ceilalți doi guarzi comunali din satul Cândești pe care-i voi vesti eu, ca pentru mâine, 31 octombrie 1926, ora 6 dimineața, îmbrăcați în haine de sărbătoare, să fim prezenți la așezământul cultural „Al. Vlahuță” din Dragosloveni, pentru a executa ordinele ce vom primi până după terminarea serbărei ce are loc mâine*”⁴¹.

O altă „dovadă” era semnată de cei doi brutari ai comunei: „*Subscrișii brutari din satul Târgu Cucu, comuna Plainești, județul Râmnicu Sărat, adevărim prin prezenta că ni s-a comunicat de Dl. Costică Georgescu, secretarul primăriei ca pentru mâine 31 octombrie 1926, la ora 8 (opt) dimineața să avem cuptoarele arse pentru ca să frigem păsări și altele ce ni se va trimite de la așezământul cultural Al. Vlahuță din Dragosloveni*”⁴².

Festivitățile au fost conduse de Veturia Goga⁴³, soția poetului și omului politic Octavian Goga. Au fost prezente personalități din

⁴¹ *Ibidem*, f. 260.

⁴² *Ibidem*, f. 259.

⁴³ **Veturia Goga** (30 mai 1883, Sebeș, județul Alba – 15 iunie 1979). Fiică a preotului Zevedei Mureșanu, a studiat în particular sau la Pensionul săsesc din Sibiu. Cunoștea germana, franceza, maghiara. A studiat muzica și actoria. A cântat în limbile germană, franceză și maghiară. A călătorit la Paris, Berlin, Viena, Budapesta și Roma. La 14 noiembrie 1909, Carol I i-a acordat Medalia „*Bene Merenti – Clasa I pentru Artă și Cultură*” și titlul de „*Interpretă de Cameră a Coroanei*”, pentru realizările în cultura muzicală românească. În timpul Primului Război Mondial a participat la mai multe evenimente organizate în scopul atragerii de fonduri pentru Crucea Roșie. La 15 ianuarie 1921 – de ziua nașterii Luceafărului - s-a căsătorit civil cu Octavian Goga (poetul și politicianul Goga a „*negociat*” cu asesorul consistorial Lazăr Triteanu (1872 – 1953), soțul artistei, divorțul în schimbul unui scaun de episcop ortodox al Romanului). Veturia era alintată Duța, întocmai ca, mai târziu, Elena Lupescu. Pe 20 octombrie 1920, Boncza Bertha (Csinzka), văduva lui Ady Endre (Bandi, pentru Goga), a semnat, la Budapesta, actul de vânzare – cumpărare a domeniului Ciucea, iar opt zile mai târziu, Goga a semnat la București documentul în care devenea proprietarul domeniului contra sumei de 280.000 de coroane. Pe 7 mai 1938, Goga a decedat în urma unei congestii cerebrale, în timp ce citea o carte. Veturia Goga s-a apropiat de familia Antonescu. În 1944 a fost arestată

București și locale, reprezentanți ai Asociației „Astra” Sibiu, ai Societății Scriitorilor Români, ai Caselor Naționale și ai Societății „Mormintele Eroilor”.

Cuvântul de deschidere l-a rostit Jean Bart (Eugen P. Botez) care a vorbit din partea prietenilor poetului ⁴⁴. Festivitatea a continuat cu o șezătoare literară la care a vorbit Tudor Vianu despre opera lui Vlahuță.

Școlarii din sat, pregătiți de învățătorul Ion Spânu – bun prieten cu Vlahuță – și Marian, profesorul de muzică, au prezentat un mic program artistic ⁴⁵.

Octavian Goga și Nicolae Iorga nu au putut fi prezenți la inaugurare și, prin telegrame, și-au scuzat absența, dar și-au exprimat și sincera lor prietenie pentru cel în cinstea căruia se inaugurasă așezământul cultural.

Goga: „*Regret din inimă că sunt reținut la București de chestiuni urgente și că nu pot trimite în amintirea lui Vlahuță, decât sufletul meu plin de toată gratitudinea*” ⁴⁶.

Textul telegramei trimise de Iorga este la fel de emoționant: „*Ne asociem din toată inima pentru fapta frumoasă făcută în amintirea scumpului meu prieten – Vlahuță*” ⁴⁷.

împreună cu Maria Antonescu, într-un oraș din județul Gorj. În 1966 a donat întregul complex Ciucea statului român, care, în anul următor, îl transformă în Muzeul Memorial „Octavian Goga”. A decedat în 1979, fiind înmormântată la Ciucea, alături de Goga, în „Mausoleul Iubirii”. Construcția fusese ridicată de meșterul lemnar și dulgher Kovacs Gyuri Bandi din Izvorul Crișului. Grădina de aici a fost opera inginerului olandez Fritz Repphum. Planurile inițiale ale clădirii i-au aparținut nepotului de frate al lui Ion Creangă, Horia Creangă și finalizate de arhitectul Georges Matei – Cantacuzino; decorațiile - Nora Steriadi, cu ajutorul meșterului zidar Joseph Kuksa din Sighet și al meșterului Liptak (Vezi detalii Mircea Goga, *Veturia Goga, „Privighetoarea lui Hitler”*, Grupul Editorial RAO, București, 2006, passim).

⁴⁴ Venera Cabalortă, *op. cit.*, p. 290; Nicolae Spânțulescu, *op. cit.*, p. 194.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ Venera Cabalortă, *op. cit.*, p. 290.

⁴⁷ *Ibidem*.

Pe lângă faptul că după renovare dăduse casei destinația de așezământ cultural, Ruxandra Gâlcă Vlahuță „s-a gândit să facă și o faptă de caritate. Din compasiune față de consătenii care nu aveau posibilitatea de a-și da copiii la școală s-a gândit ca în surplusul de spațiu pe care îl avea să înființeze o școală la nivel de gimnaziu căreia i-a dat formă de școală de menaj și gospodărie, ce putea fi urmată numai de fete. În școală fetele erau învățate să facă menaj, gospodărie, să țesă, să brodeze și căpătau noțiuni de maniere elegante și protocol. Școala fusese încadrată cu profesorii cei mai buni la acea dată. Fetele care au absolvit această școală deveniseră cele mai curate fete din localitate și s-a dovedit că pe parcurs au ajuns cele mai bune gospodine. Școala a funcționat până în 1948”⁴⁸.

La un an de la inaugurare, Așezământul Cultural „Alexandru Vlahuță” figura în arhivele Preturii Plasei Plainești cu următoarele informații:

„Societatea Mormintele Eroilor”, Casa Alexandru Vlahuță Dragosloveni, 5 membri de onoare

Scopul înființării: Industrie casnică, casă de lectură și muzeu etnografic.

Observațiuni: lucru de mână, diferite țesături cu războaie sistematice, există maistră de lucru recunoscută de stat”⁴⁹.

În anul izbucnirii celui de-Al Doilea Război Mondial, apăsarea la Focșani o lucrare dedicată poetului în care este prezentat și Așezământul Cultural: „După moartea Poetului, casa a fost dăruită Societății „Cultul eroilor”. S'a înființat, prin restaurarea clădirii, „Așezământul cultural A. Vlahuță” cu un muzeu, sala de conferințe și școală – atelier pentru fetele sătenilor din împrejurimi. Un comitet îngrijește de internatul atelierului de țesătorie, industrie casnică și gospodărie cu 20 – 30 de eleve lucrătoare, îndrumate de învățătoare, pedagoage și o maestră de lucru. Într'un șopron stă părăsit acel

⁴⁸ Nicolae Spânțulescu, *op. cit.*, p. 195 – 196; Școala de menaj și gospodărie, înființată în anul 1926, avea în anul 1930, 36 eleve din totalul de 234 pe întreaga comună și 45 de eleve (în 1944) din totalul de 220 (*Ibidem*, p. 127 – 128).

⁴⁹ A. N. Vn., fond Pretura Plășii Plainești, dosar nr. 1 / 1927, f. 110.

chervan, cu care în timpul retragerii, a înfăptuit exodul său pînă la Bârlad.

Micul muzeu organizat în interiorul clădirii păstrează patul de suferință, în care Poetul a zăcut și și-a dat obștescul sfîrșit, biroul său, o călîmară, actul de donație adresat ministerului de Războiu, actul de întărire al ministerului pentru Societatea „Mormintele eroilor”, un autograf, vol. „Candide de la vie” de R. W. Emerson, un număr jubilar al ziarului „Universul” din 30 august 1927 cu articole scrise de I. Al. Brătescu – Voinești, N. Crainic, I. Gr. Opreșan ș. a., precum și mai multe fotografii cu A. Vlahuță pe cîmpul de luptă în iarna anului 1917”⁵⁰.

La inițiativa și indicațiile Ministerului Învățămîntului și Culturii, încă din anul 1955, Muzeul de Istorie Focșani a propus Sfatului Popular al Raionului Focșani transformarea casei în care a locuit Vlahuță în Muzeu Memorial și constituirea unui Comitet de bază pentru strîngerea obiectelor ce au aparținut poetului. În urma acestui referat, Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Raionului Focșani a emis Decizia nr. 10.387 din 27 iunie 1955:

„COMITETUL EXECUTIV AL SFATULUI POPULAR RAIONAL FOCȘANI:

Având în vedere referatul Muzeului de Istorie Focșani, de pe lîngă acest Sfat Popular Raional, înregistrat la nr. 10.387 / 955, prin care face propuneri, de a se institui un comitet de bază, pentru strîngerea obiectelor ce au aparținut marelui nostru poet Alexandru Vlahuță, din casa în care a locuit în comuna Suvorov satul Dragosloveni, casă care a fost evacuată și care urmează să fie transformată într-un muzeu memorial.

În baza art. 18 din Regulamentul de funcționare al Sfaturilor Populare Raionale,

DECIDEM:

Art. 1. Se desemnează începând cu data de 27 Iunie 1955, Comitetul de bază, pentru strîngerea obiectelor ce au aparținut

⁵⁰ G. Dimitriu, „A. Vlahuță. Opera, Tipografia „Cultura”, Focșani, 1939, p. 14 – 15.

marelui nostru poet Alexandru Vlahuță, din componența căruia fac parte următorii tovarăși:

- Vlase Iordache	- învățător - Dragosloveni.
- Dragu Radu	- profesor - Suvorov
- Mircea Croitoru	- „ - „
- Bîrhală Alexandru	- „ - „
- Pandrea Ecaterina	- învățătoare - Gugești
- Ciorăscu Nicolae	- „ - „
- Spînu Gheorghe	- Director Căminul Cultural

Dragosloveni

Art. II. Secțiunile Secretariat, Cadre și Culturală, vor aduce la îndeplinire prezenta decizie.

PREȘEDINTE

I. Anastasiu

SECRETAR

*Const. Veber*⁵¹.

Celor șapte învățători și profesori, li s-au adăugat Alecu Bălteanu și Gheorghe Necula⁵².

Comitetul de Organizare a Muzeului Memorial „*Alexandru Vlahuță*” din Dragosloveni și-a luat în serios rolul pentru care a fost creat și a întocmit imediat un plan de muncă în care au fost cuprinse obiectivele ce urmau a fi îndeplinite:

„A. ORGANIZATORIC – ADMINISTRATIV

1. Se va face intervenția la Secțiunea Culturală Raion Focșani pentru a obține fonduri necesare în vederea reparării locului interior și exterior, precum și a gardului de jur împrejurul curții.

2. Sfatul Popular Comunal va căuta să întocmească un deviz cu ajutorul unui tehnician dela Secțiunea Gospodăriei Comunale pentru a se putea cunoaște la ce sumă se ridică reparațiunea.

3. Cu sprijinul Sfatului Popular Comunal se va face un parc prin muncă voluntară.

4. După terminarea reparațiilor precum și în timpul lor vom cere Sfatului Popular Comunal pentru a găsi o familie care să

⁵¹ Arhiva Muzeului Vrancei (în continuare se va cita: A. M. Vn.), dosar nr. 1 Corespondență / 1958, f. 190.

⁵² *Ibidem.*

locuiescă în cele două camere din spatele Muzeului Memorial pentru a asigura paza imobilului și a pieselor muzeistice.

5. Formarea a patru comisii care se vor ocupa cu strângerea pieselor ce au aparținut marelui poet astăzi împrăștiate în diverse locuri.

- Comisia Dragosloveni comună din următorii tov.: Vlase Iordache, Vlase Păuna, Spînu Gheorghe, - vor culege informații și materiale pînă la data de 15 iulie.

- Comisia Gugești compusă din: Tov. Ciorăscu Nicolae, Pandrea Natalia și Bălteanu Ion – vor culege materiale și informații pînă la data de 15 iulie a. c.

- Comisia Suvorov compusă din: Dragu Radu, Bîrhală Alexandru, Necula Gheorghe și Croitoru Mircea – vor culege materiale și informații pînă la data de 15 iulie a. c.

- Comisia Cîndești compusă din: Nicu Niculescu și Barac Victoria vor culege informații și materiale pînă la data de 15 iulie a. c.

B. MUZEISTIC – LITERAR

1. Se va proceda la reconstituirea unui inventar asupra lucrurilor ce au aparținut poetului Alexandru Vlahuță.

Întreg comitetul format din cadrele didactice și cetățeni ai satului Dragosloveni pe baza Deciziei Nr. 10.387 din 27 iunie 1955 vor căuta să identifice piesele și achiziționarea lor în felul următor:

- a) Obiecte casnice (îmbrăcăminte, veselă etc.
- b) Obiecte de birou (bibliotecă, masă, cărți, toc, etc.)
- c) Obiecte pentru dormitor (pat, masă, scaune, covoare)
- d) Obiecte de uz gospodăresc (carul de bejanie, etc.)
- e) Documente (scrisori, fotografii, manuscrise etc.)
- f) Date referitoare la constituirea istoricului casei Vlahuță.
- g) Cu sprijinul Secțiunii Culturale și a Secțiunii Învățământ se va alege un cadru didactic de preferință limba română care își va forma un colectiv din profesori și învățători din comună, pentru a constitui aspecte din viața lui Vlahuță (amintiri) petrecută în regiune – culese dela diferite persoane care l-au cunoscut personal.

3. *Căminul Cultural din satul Dragosloveni va purta numele marelui poet Alexandru Vlahuță pentru a-i cinste memoria.*

4. *Se va organiza prin grija Cercului literar al Casei de Cultură raionale Focșani, ziua comemorării de naștere a poetului (prin serbări, programe artistice etc.)*

5. *Comitetul se va ghida ca pe viitor cu sprijinul Secțiunii Culturale să se aloce fonduri pe anul 1956 în vederea ridicării unui bust (monument istoric)*

6. *Cu sprijinul Secțiunii Culturale se vor căuta fonduri pentru efectuarea unor lucrări murale (reconstituiri) cu aspecte din viața poetului”*

COMITETUL DE ORGANIZARE ⁵³.

La rândul său, Ministerul Învățământului și Culturii a delegat pe Nicolae Stoian și Andrei Pănoiu care, împreună cu Horia Manolescu – îputernicitul Secției Culturale Raionale Focșani și Nicolae Gheorghiaș – președintele Sfatului Comunal al Comunei Suvorov -, s-au deplasat la Dragosloveni pentru a constata la fața locului starea în care se afla casa poetului.

Cei patru oficiali au încheiat Procesul – verbal din 30 ianuarie 1957:

„Noi, Stoian Nicolae și Pănoiu Andrei delegații Ministerului Culturii și Îputernicitul Secției Culturale Raionale Focșani Manolescu Horia, împreună cu Președintele Sfatului Comunal al Comunei Suvorov. Nicolae Gheorghiaș, cu privire la situația casei „Alexandru Vlahuță” din satul Dragosloveni. –

În urma constatărilor efectuate la fața locului s-a apreciat că, în general casa a suferit unele stricăciuni care pe baza măsurilor ce se vor lua de Sfatul Popular Comunal Suvorov și Secțiunea Culturală a Raionului Focșani, în limita fondurilor și a angajamentelor luate, ar putea fi reparată și redusă la starea din timpul când trăia scriitorul Alexandru Vlahuță. –

În urma celor constatate se apreciază că sunt condiții favorabile pentru organizarea unui muzeu memorial și a unei filiale a bibliotecii sătești. –

⁵³ *Ibidem*, f. 188 – 189.

Pe baza acestora se stabilește de comun acord repararea clădirii și a împrejurimii, cu concursul nemijlocit al Sfatului Popular Comunal și cei 10.000 lei prevăzuți în bugetul Secțiunii Culturale Raionale. –

Suntem de părere ca suma de lei 10.000 să fie virată sfatului popular comunal Suvorov, urmînd ca lucrările să fie executate sub îngrijirea acestui sfat. –

Devizul lucrărilor va fi trimis spre aprobare în trei exemplare serviciului de muzee și monumente din Ministerul Culturii (Piața Scînteii Nr. 1. București). –

Lucrările de reparare a clădirii și a împrejurimilor vor fi terminate pînă la data de 1 iulie 1957. –

Secțiunii Culturale Raionale și Muzeului Regional de Istorie din Focșani, le revine sarcina de a se îngriji de documentația necesară reparării clădirii și procurarea materialelor pentru organizarea muzeului Alexandru Vlahuță (vitrine, obiecte, documente, fotografii și opera scriitorului editată înainte și după 23 August 1944). –

Din complexul clădirii existente propunem ca în patru camere (două parter două etaj) să se organizeze muzeu memorial „Alexandru Vlahuță”, iar în casa alăturată să se organizeze o filială a bibliotecii satești. –

Pentru deservirea muzeului și a filialei bibliotecii satești este necesar să se intervină de urgență la Sfatul Popular Regional pentru obținerea unui post de muzeograf și un post de îngrijitor. –

Deoarece locatarii care ocupă o parte din clădire în prezent, fără să plătească chirie, au neglijat îngrijirea casei și a împrejurimilor, fapt care a dus la ruinarea ei. – cerem scoaterea lor din clădire și atribuirea spațiului respectiv fie muzeografului fie îngrijitorului după cum se va stabili de Sfatul Comunal Comunal. –

În secțiunea de reparare și amenajarea muzeului va fi cerut sprijinul organizației de bază R. P. R., corpului didactic precum și tuturor țăranilor muncitori binevoitori. –

Delegații Ministerului Culturii se obligă a sprijini organizarea muzeului prin asigurarea tematicii, intervenirii pentru obținerea postului de muzeograf și îngrijitor și colectarea unor materiale. –

Muzeul va trebui astfel organizat încât în apropiatul centenar al scriitorului să poată fi inaugurat în mod festiv. –

Drept pentru care s-a încheiat prezentul proces verbal”⁵⁴.

Directorul general în Ministerul Culturii, Marin Mihalache, informa pe președintele Comitetului Executiv al Sfatului Popular Regional Galați despre starea în care se găsea casa Vlahuță și propunea unele măsuri pe care le considera absolut necesare pentru ca Muzeul Memorial să poată fi organizat și deschis până la centenarul nașterii scriitorului:

„În comuna Suvorov, satul Dragosloveni, Raionul Focșani, se găsește casa în care a trăit și creat în ultima perioadă a vieții, scriitorul Alexandru Vlahuță.

Din constatările noastre, făcute la fața locului reiese că această clădire nu s-a bucurat până în prezent, de grija organelor locale. Este prost întreținută, cu ușile, ferestrele și gardul în mare parte distruse, murdară în interior.

Pentru remedierea celor constatate, s-au stabilit măsuri de repararea clădirii și a împrejurimilor, pe baza celor 10.000 lei prevăzuți în bugetul secțiunii culturale raionale Focșani și contribuția benevolă a locuitorilor din comună. Executarea lucrărilor se face sub directă conducere și îndrumare a Sfatului Popular Comunal, căruia îi aparține clădirea.

Întrucât se apropie centenarul nașterii scriitorului, este necesar ca Sfatul Popular Regional, prin secțiunea culturală, să asigure fondurile necesare organizării muzeului memorial „Alexandru Vlahuță”, (confectionarea mobilierului, achiziționarea de obiecte legate de viața scriitorului etc.), precum și două posturi, din care unul de muzeograf și al doilea de supraveghetor, începând cu data de 1.IV.1957.

⁵⁴ *Ibidem*, f. 186 – 187.

Suntem de părere ca în corpul central al clădirii să fie organizat muzeul, iar clădirea alăturată o filială a bibliotecii sătești, care să fie deservită tot de muzeograful ce va fi numit.

Lucrările de reparație trebuie să fie terminate pînă la data de 1 iulie 1957, conform înțelegerii stabilite cu organele locale, pe baza procesului verbal anexat.

Vă trimitem deasemeni un îndreptar tematic ce va servi la colecționarea materialelor Vlahuță, urmînd ca tematica definitivă să fie făcută ulterior. Pentru documentare, anexăm și fotografiile reprezentînd situația actuală a casei Vlahuță.

Organizarea muzeului e necesar să se facă în acest an, urmînd ca în anul viitor să fie organizată sărbătorirea centenarului Vlahuță, pe baza unui plan concret de acțiune.

Cu organizarea muzeului suntem de părere să se ocupe Muzeul Raional de Istorie din Focșani, cu sprijinul Secțiunii Culturale Regionale și al Muzeului Regional de Istorie din Galați.

Vă rugăm a studia cele de mai sus și a ne comunica măsurile luate”⁵⁵.

Și Muzeul de Istorie Focșani, prin directorul său, prof. Gheorghe Constantinescu și muzeograful principal Hagic Boos, prin Adresa nr. 11 / 13 ianuarie 1958, s-a adresat Secției Învățământ și Cultură a Sfatului Popular Regional Galați, solicitînd următoarele:

„În cursul anului 1958 – 5 septembrie – se va deschide Muzeul Memorial „Alexandru Vlahuță” în casa în care a locuit poetul - la Dragosloveni Raionul Focșani.

Muzeul nostru, în urma conferinței avute pe țară a primit sarcina organizării lui.

În acest scop vă facem cunoscut că este necesar ca Sfatul Popular Regional Galați să dea o decizie de înființare a acestui muzeu cu o schemă de 2 posturi:

- un muzeograf și
- un supraveghetor.

⁵⁵ Ibidem, f. 19 – 20.

Deasemeni este necesar alocarea unui fond de 80.000 lei pentru ridicarea unui bust a lui Alexandru Vlahuță, precum ca și a unui alt fond de 93.800 lei pentru achiziționarea de piese muzeistice.

Într-ucît data de deschidere a muzeului memorial se apropie, vă rugăm a interveni la Comitetul Executiv pentru începerea lucrărilor de construcție prin Întreprinderea Constructorul Focșani și pentru aprobarea sumei necesare a acestei lucrări”⁵⁶.

Trebuie remarcate eforturile deosebite depuse de specialiștii Muzeului de Istorie și Etnografie din Focșani în organizarea Muzeului Memorial „Alexandru Vlahuță” .

Conducerea instituției a continuat demersurile începute și s-a adresat directorului general al Direcției Generale a Artelor din cadrul Ministerului Învățămîntului și Culturii (Adresa nr. 37 / 20 martie 1958), subliniind că: „Muzeul de Istorie și Etnografie din orașul Focșani a primit din partea Ministerului Învățămîntului și Culturii o serie de sarcini, pentru anul 1958 și pe care și le-a însușit cu satisfacție. Aceste acțiuni sunt:

1. Pregătiri pentru sărbătorirea a 100 ani dela Unirea Principatelor (pentru 24 Ianurie 1959)

2. Deschiderea Muzeului memorial – ALEXANDRU VLAHUȚĂ – în locuința lui din satul Dragosloveni, Raion Focșani”⁵⁷.

Nu au fost omise greutățile pe care le întâmpina în organizarea acestui muzeu: lipsa fondurilor necesare pentru achiziții de obiecte istorice, tablouri și documente, inerția Regionalei Galați care nu soluționase favorabil cererile Muzeului de Istorie.

„În această situațiune vă rugăm a lua în considerație cele expuse de noi spre a stăru: pe lângă Sfatul Popular al Regiunii Galați pentru a ne da un sprijin mai efectiv în acțiunile noastre”⁵⁸.

Lucrările consfătuirii de producție a Muzeelor din Regiunea Galați, desfășurate în ziua de 27 martie 1958, în prezența lui Eugen, I. Munteanu – șeful Secției Învățămînt și Cultură –, și Deșliu Ianeta – inspector principal de artă – „analizând aspectele pozitive și cele

⁵⁶ Ibidem, f. 21.

⁵⁷ Ibidem, f. 50.

⁵⁸ Ibidem.

negative în munca muzeală”, prin Rezoluția adoptată cu acest prilej, a stabilit mai multe obiective, printre care: „Muzeul din Focșani va asigura inaugurarea Casei Memoriale „Vlahuță” la Dragosloveni, în luna septembrie a. c.”⁵⁹.

Pentru aceasta, Muzeul de Istorie și Etnografie Focșani considera că era necesară alocarea sumei de 61.840 lei:

- Un interior de casă țărănească din satul natal al lui Al. Vlahuță	lei 8.000
- Un interior de casă țărănească din satul Jitia	lei 9.000
- Picturi cu scene reconstituite din viața scriitorului	lei 24.000
- 70 fotografii după picturile originale ale lui Grigorescu ce au existat în casa scriitorului, dimensiuni 50 / 60 cm	lei 8.400
- Cumpărarea operei complete a lui Vlahuță precum și ale altor scriitori	lei 4.000
- 80 m. l. preșuri iută	lei 7.440
- Texte, etichete	lei 1.000
Total lei 61.840 ⁶⁰ .	

Serviciul Muzeu Științifice din Direcția Artelor Plastice a Ministerului Învățământului și Culturii, a solicitat o descriere a Casei Vlahuță, a fiecărei camere în parte, așa cum a fost mobilată în timpul cât a locuit scriitorul acolo:

„Pridvorul.

O masă de lemn și patru scaune.

Camera 1.

La peretele din dreapta și stânga câte un pat, pe podiu.

Între paturi, la fereastră, o masă.

Pe pereți, tablouri de N. Grigorescu și un covor

(vezi schițele).

Camera 2 – 3.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 274.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 81.

Pe peretele stâng, un pat mic (canapea).

La mijloc, întinzându-se în ambele camere, o masă cu 15 scaune cu speteze.

- *O lampă suspendată.*
- *Un dulap de sufragerie.*
- *Un răcitor.*

Camera 4.

Bucătărie cu toate cele necesare.

Camera 5. (Camera Delavrancea)

Un pat la peretele din stânga.

O masă din lemn ușor.

Două scaune.

Camera 6.

Pe peretele din stânga, un război de țesut covoare.

O etajeră cu bibelouri orientale.

Canapea acoperită cu un covor oriental.

Poliță cu vase turcești.

Camera 7. (Dormitorul Vlahuță)

O masă.

Un pat.

- *Un dulap.*

- *Un dulap cu cărți.*

- *Pe pereți covoare și tablouri de N. Grigorescu și*

Șt. Popescu.

- *Scaune orientale cu spătar de faianță turcească.*

- *Perdeluțe albe.*

Camera 8. (etaj)

- *Un pat cu somieră.*

- *Covor oriental.*

- *3 sau 4 tablouri de N. Grigorescu așezate pe covor.*

- *Masă pe care se găsea Buletinul Mon. Ist. și cărți de artă.*

- *Lampă de epocă, suspendată.*

- *Măsuță acoperită cu chilim sîrbesc.*

- *Covor oltenesc.*

- *Sobă.*

Camera 9.

- Lampă de epocă suspendată.
- Masă cu patru scaune. Pe masă un sfeșnic.
- Bibliotecă.
- O sobă.
- Un birou.
- O canapea.
- O masă de lemn cu semnături de ale scriitorilor care l-au vizitat pe Vlahuță.
- Tablouri de N. Grigorescu, Șt. Popescu, Steriade, Ipolit Strîmbu și o icoană Grigorescu.

Camera 10. (baie)

- Una cadă de zinc cu un bazin pe ciment.

Camera 11.

- O cameră de trecere (culoar)

Antreu 12.

În interiorul acestei case au existat 75 tablouri de N. Grigorescu”⁶¹.

La 5 iunie 1958, prin Adresa nr. 56.230, Direcția Artelor Plastice, se adresa Muzeului de Istorie Focșani:

„În vederea organizării Casei memoriale Al. Vlahuță din Dragosloveni, vă trimitem unele indicații tematice cu caracter orientativ.

În camera Nr. 1 recomandăm să fie prezentat un interior țărănesc de epocă (jumătatea sec. XIX) din satul Pleșești, unde s-a născut Al. Vlahuță.

În camera Nr. 2 recomandăm prezentarea unui interior țărănesc din satul Jitia (sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX) sat iubit și cercetat de scriitor.

În camerele următoare, 3 – 8, urmează să fie prezentate în ordine cronologică viața și activitatea scriitorului subliniind lupta acestuia pentru dreptatea celor oproșiți, legăturile de prietenie dintre

⁶¹ Ibidem, f. 196 – 197.

Al. Vlahuță, Delavrancea și I. L. Caragiale și admirația scriitorului pentru creația lui Eminescu și Grigorescu.

Printre materialele cu ajutorul cărora urmărim să ilustrăm momente din viața lui Vlahuță și opera acestuia menționăm următoarele:

I. - O fotografie veche sau o fotografie actuală a satului Pleșești – unde s-a născut Vlahuță.

- Macheia casei natale.

- Fotografii ale părinților poetului.

- Școala primară, liceul din Bîrlad și Facultatea de Drept din București (fotografii), unde și-a făcut studiile Al. Vlahuță.

- Școala din Târgoviște (unde a fost profesor suplinitor de l. latină și l. română), Școala militară dela Mînăstirea Dealului (unde a fost profesor în continuare) și Casa Școalelor (unde a lucrat din 1902 pînă la moarte - foto-.

- Fotografia Palatului funcționarilor publici din București unde a locuit timp îndelungat scriitorul.

II. – Ediții princeps din opera lui Al. Vlahuță și ediții actuale.

Primul volum de poezii a apărut în 1887 ed. 2-a Socec 1892, ed. 3-a Sternberg 1894.

Al doilea volum de poezii a apărut în Iulie 1896

Romanul Dan a apărut în 1894

Monografia „N. Grigorescu” 1910

„România Pitorească”.

- Fotografie de pe foaia săptămânală „Armonia” editată de Vlahuță în Târgoviște (Mai 1881 – Dec. 1883).

- Revista săptămânală „Viața” editată în colaborare cu Dr. A. Ureche (1893 – 1896).

- Revista „Semănătorul” editată de G. Coșbuc. (2 dec. 1901).

- Ziarul „Dacia”, editat după război.

În vederea documentării și pentru procurarea de materiale – foto / copii după manuscrise, documente, fotografii, cărți, etc. este necesar să se deplaseze la București, tov. Constantinescu sau tov. Boss, aducând totodată o comandă către „I. S. Dacorativa” – Secția

fotografică – în valoare de 8 – 10.000 lei, pentru executarea lucrărilor indicate mai sus”⁶².

Intenția conducerii Muzeului de Istorie și Etnografie era ca la Muzeul Memorial „Alexandru Vlahuță” să fie executată, în piatră sau marmură, Statuia scriitorului. Galerile de Artă ale Fondului Plastic din București s-au adresat Muzeului de Istorie din Focșani, la 6 iunie 1958, cu următoarea ofertă:

„În atenția Tov. Director

Fiind sesizați de către tov. sculptor Coșan Mihai că a luat legătura cu dv. în vederea executării în piatră sau marmoră a statuii „Al. Vlahuță”, vă înaintăm următoarea

O f e r t a:

Una compoziție ronde – bosse în piatră sau marmoră dimensiunea 2 m. –

- Remunerația de bază, conform H. C. M. 632 / 957

Tarif III sculptură poziția B. 3. conform proces – verbal de Evaluare Nr. 2950 / 956 lei 16.500, -

- Costul transpunerii în piatră, conform devizului întocmit de artistul executant: ” 33.000, -

- Adaus comercial 15 % conf. Ord. M. I. C. 720 / 58

” 7.425, -

Total lei: 56.925

Vă rugăm să binevoiți a ne trimite de urgență comandă fermă, indicându-ne banca Dv. și numărul de cont, pentru a vă putea trimite contractul spre semnare. Menționăm că durata executării lucrării este de 3 luni de la primirea contractului semnat și de la virarea avansului legal de 50 %

DIRECTOR CONTABIL ȘEF ȘEF SERVICIU

E. Taut” Hoară Ionel Stoinel Ilie”⁶³.

Oferta a fost reînnoită la 19 iunie 1958:

„Revenim la oferta noastră nr. 7912 din 6 iunie 1958 privind executarea statuii lui Al. Vlahuță în piatră și vă rugăm să binevoiți a

⁶² Ibidem, f. 104 – 105.

⁶³ Ibidem, f. 108.

ne face cunoscut dacă intenționați să aveți această lucrare cu ocazia sărbătoririi centenarului acestui mare scriitor, originar din raionul dv., care va avea loc la 1 septembrie. –

În caz afirmativ, vă facem cunoscut că trebuie să ne trimiteți de urgență comanda pentru ca lucrarea să poată fi terminată în timp util.

În privința prețurilor specificate de noi în oferta de mai sus, precizăm că acestea sunt provizorii și că au fost stabilite potrivit normelor în vigoare. Prețul definitiv urmează a fi stabilit, după executarea lucrării „conform art. 37 H. C. M. 632 / 1957, în baza avizului comisiei de specialiști

*DIRECTOR CONTABIL ȘEF ȘEF SERVICIU
E. Taut” Hoară Ionel Stoinel Ilie”⁶⁴.*

Problema patrimoniului ce urma să fie expus în Muzeul Memorial a preocupat permanent conducerea Muzeului de Istorie și Etnografie Focșani. Lipsa fondurilor necesare achizițiilor, a impus conducerii instituției amintite să facă noi demersuri la Direcția Artelor Plastice din cadrul Ministerului Învățământului și Culturii:

„Muzeul Regional de Istorie și Etnografie din Focșani având sarcina de a organiza „Muzeul Memorial A. Vlahuță” din satul Dragosloveni, raionul Focșani, cu ocazia sărbătoririi unui centenar de la nașterea marelui scriitor, pentru ilustrarea prieteniei ce a existat între A. Vlahuță și N. Grigorescu, vă rugăm a aproba să ni se repartizeze 3 – 4 tablouri de Grigorescu, de mai puțină importanță, din cele existente în depozitul Muzeului de Artă R. P. R., precum și alte opere de artă (sculptură, pictură, etc.), legate de viața și opera lui A. Vlahuță”⁶⁵.

Apropierea datei inaugurării Muzeului Memorial – 5 septembrie 1958 – găsea noua unitate muzeală fără nici un angajat. Din nou, conducerea Muzeului de Istorie Focșani s-a adresat, la 30 august 1958, Secției Învățământ și Cultură, Raion Focșani:

⁶⁴ *Ibidem*, f. 123.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 136 (Adresa nr. 104 / 16 VII 1958).

„În cursul lunii Septembrie a. c., pe data de 5., urmează să se deschidă muzeul memorial „Al. Vlahuță” din satul Dragosloveni – raionul Focșani.

Muzeul va cuprinde materiale și obiecte originare care sunt de mare valoare muzeistică.

Pentru paza acestor lucruri este absolut necesar încadrarea cât mai urgentă a unui supraveghetor care să aibă în grija și paza sa toate obiectele muzeului memorial.

Cu toate că postul este cuprins în schema de față a acestui muzeu, în momentul de față, se întâmpină greutate în ceea ce prevede încadrarea deoarece toate posturile sunt blocate.

Ca atare vă rugăm să interveniți organului în drept pentru a debloca acest post, întrucât împiedică deschiderea muzeului și funcționarea lui în condițiunile de securitate necesare.

Totuși încadrarea nu se poate efectua din cauza blocării tuturor posturilor”⁶⁶.

Etapele parcurse de la inițiativa Ministerului Învățământului și Culturii privind reconstituirea casei din Dragosloveni (mai 1955) și finalizarea lucrărilor (august 1958) sunt cuprinse în Referatul înregistrat cu nr. 143 din 19 septembrie 1958:

„La indicațiile Ministerului Învățământului și Culturii, Serviciul Muzeu, s-au luat în desbatere problemele în cadrul Comit.[itetului] Execut.[iv] al Sfat.[ului] Pop.[ular] raion Focșani, problema reconstituirii casei poetului Vlahuță, din Dragosloveni.

În acest scop s-a și emis o decizie cu nr. 10.387 / 27 iunie 1955 prin care se instituia un comitet format din cadre didactice pentru strângerea obiectelor ce au aparținut marelui nostru poet.

În vederea aducere la îndeplinirii acestu decizie Secțiunea Culturală – prin Muzeul de Istorie Focșani – a continuat mai departe să se intereseze și să se preocupe de această problemă.

Pentru sesizarea organelor superioare – s-a întocmit un proces verbal cu data 30. I. 1957 din care s-a sesizat necesitatea alocării unor fonduri pentru reparația imobilului și achiziționarea de

⁶⁶ Ibidem, f. 163.

obiecte ce-au aparținut poetului. Procesul verbal a fost întocmit în prezența organelor Ministerului – Strion și Pănoiu.

Pe baza acestui proces verbal Ministerul Culturii a trimis o adresă semnată de tov. Mihalache Marin – dir. general – Comit.[etului] ex.[ecutiv] Galați în care face cunoscut necesitatea reparării clădirii în vederea împlinirii a 100 ani dela nașterea poetului, și aprobarea de fonduri pentru organizarea și schema muzeului.

În anul 1957 delegații Sfat.[ului] Pop.[ular] Reg.[ional] - tov. Florescu s-a deplasat la Focșani ca împreună cu L. Surat r. Focșani, pentru întocmirea devizelor necesare reparării localurilor -, după care fapt s-a dat suma de 70.000 pentru repararea, în tr.[imestrul] IV luna Noemb.[rie] – Dec.[embrie].

Deoarece banii au fost prea târziu finanțați Constructorul a refuzat semnarea contractelor pentru executarea lucrărilor.

În cursul anului 1958 s-a prins din nou în planul de execuții al Constructorului Focșani, lucrarea cu privire la reparația Casei Vlahuță, suplimentând suma de 70.000 până la 105.000.

Lucrările au fost începute în luna martie 1958 și s-au terminat în luna august 1958.

Concomitent cu restaurarea localului, Muzeul de Istorie a întocmit o tematică și un plan grafic care a fost dat Ministerului, privind reorganizarea interioară a Muzeului Vlahuță”⁶⁷.

Pentru apropiata inaugurare a Muzeului Memorial „Alexandru Vlahuță”, stabilită pentru ziua de 5 septembrie 1958, Colectivul științific al Muzeului de Istorie Focșani a publicat mai multe articole în presa locală. Primul dintre ele intitulat „În preajma deschiderii Muzeului memorial Al. Vlahuță” a apărut la 30 august 1958:

„Anul acesta, în cursul lunii septembrie, împlinindu-se o sută de ani de la nașterea lui Al. Vlahuță, în satul Dragosloveni, din raionul nostru, se va deschide muzeul memorial care va purta numele marelui scriitor.

Aici, în această locuință, se refugia Vlahuță, deseori, spre a-și

⁶⁷ *Ibidem*, f. 184 – 185.

În această locuință, înconjurat de ai săi, a trăit și creat. Aici, era locul de întâlnire cu prietenii săi dragi: Coșbuc, Caragiale, Delavrancea. Cîte planuri și cîte idei n-au frămîntat ei împreună, în lupta lor pentru o viață mai bună a maselor de muncitori și plugari.

În această casă, devenită Muzeul memorial „Al. Vlahuță” vor veni mii și mii de oameni ai muncii să vadă ceea ce s-a putut reconstitui din trecutul și opera portului, să-și fixeze în memoria lor această mare personalitate a literaturii noastre și să plece cu noi forțe, întăriți în sentimentul lor patriotic și în dorința de a munci și mai mult la marea operă de construire a socialismului.

Scriitorul Al. Vlahuță s-a născut în ziua de 5 septembrie 1858, într-o modestă casă din Pleșești, raionul Bîrlad, un sat la vreo 20 km de orașul Bîrlad.

Tatăl său, Nicolae Vlahuță, era un harnic gospodar, avînd o droaie de copii și tot alîtea necazuri. E. rău în total opt copii, dintre care o singură fată. Cel mai mic era Al. Vlahuță. Despre mama lui, Ecaterina, poetul are duioase amintiri. „Biata mamă” este o exclamație des întîlnită în operele lui.

După o copilărie bolnăvicioasă, este dat la școală, foarte tîrziu, abia la vîrsta de nouă ani. Face cursul primar și liceul la Bîrlad.

Copil sărac și necăjit, venit de la țară să învețe carte, îndură ca și Creangă, Coșbuc și Slavici, suferințe și umilinți din partea unor învățători slugarnici și a fiilor de boieri și negustori, care se uitau cu dispreț la „puiul de țaran”.

Anii de școală i-au fost amărîți, slugărind pe la gazde pentru a se întreține.

Cu toate acestea, cu tăria pe care numai omul din popor o poate avea, Vlahuță învață carte temeinic, fiind, pe școală, unul din cei mai buni elevi.

Profesorul de limba română îi îndrumază primii pași spre literatură. Încă din gimnaziu începe să citească pe Eminescu, iar versurile lui, spune însuși Vlahuță: „exercitau asupra mea o înrîurire extraordinară de puternică”.

După terminarea liceului pleacă în 1879 la București, unde își ia bacalaureatul și se înscrie la Facultatea de drept. Lipsa mijloacelor de existență îl obligă să părăsească pe mai mult timp Capitala.

Ocupă prin concurs un post de învățător la Târgoviște, unde se instalează pentru oarecare timp. Este apoi numit profesor la Gimnaziul din Târgoviște și la Liceul militar Mînăstirea Dealului, unde predă limba română și limba latină. La Târgoviște conduce timp de doi ani revista „Armonia” (1881 și 1882). Articolele sale sînt tăioase, critică cu asprime și atacă fără reticențe moravurile decadente burghezo – moșierești. Dar pentru curajul său este destituit și obligat să părăsească orașul.

Pasiunea lui de publicist însă, rămîne înrădăcinată în sufletul său și toată viața nu-l părăsește. Colaborează la principalele reviste și ziare ale vremii: Lira română (1880), Epoca (1885), Lupta literară (1887), Convorbiri literare (1880 – 1881), România liberă (unde a lucrat ca redactor), Familia (1884 – 1893), Revista Nouă a lui B. P. Hașdeu, etc.

Vlahuță scoate împreună cu dr. Al. Ureche „Viața” unde publică mai multe din schițele sale. În 1901 a înființat împreună cu Coșbuc revista „Semănătorul”. A mai scos ziarul „Dacia” (1918) și revista „Lamura”.

În anul 1893 îl găsim pe Vlahuță la Galați, la cumnatul său Străjescu, unde profesează avocatura. Dar nu se împacă cu această profesie. Părăsește avocatura la Galați și revine la București. Aici, ocupă diverse slujbe: corector, șef de birou, profesor, etc. O duce foarte greu, în mare lipsă, hărțuit mereu de grija zilei de mîine.

Începînd din 1902, a fost numit referendar la Casa Școalelor, unde a funcționat cu o mică întrerupere pînă la moarte.

Primul volum pe care-l tipărește e un volum de nuvele. Volumul de poezii apare abia cu un an mai tîrziu. Prima lui nuvelă mai mare „Din durerile lumii” este aceea care l-a consacrat dintr-o dată ca scriitor de talent, continuator al marilor prozatori în șirul cărora avea să se ridice la culmi egale cu acelea pe care le-a atins și ca poet.

Publică: „Din goana vieții” (1892), „Icoane șterse” (1895), „În vîltoare” (1896), „România pitorească” (1901), „Clipe de liniște” (1899), „Din trecutul nostru” (1908), „File rupte” (1909), „Pictorul N. I. Grigorescu” (1908), „La gura sobei” (1911), „Dreptate” (1914).

În 1913, Alexandru Vlahuță se stabilește la Dragosloveni, locul de baștină al soției sale, Ruxandra.

Izbucnind primul război mondial, Vlahuță se refugiază la Bârlad locul copilăriei sale. El se desparte de cuibul liniștei sale, Dragosloveni, plecînd, cu toate că drumul era lung și anevoios, într-un car modest, tras de patru boi (carul se păstrează și azi în casa de la Dragosloveni).

În perioada de refacere, el vizitează frontul, unde îmbărbătează pe ostași în tranșee.

Preocuparea de nevoile țărănimii, de soarta ei, a rămas covîrșitoare și în această epocă a vieții lui. Vlahuță stăruie pentru pămînt și drepturile luptătorilor țărani. S-a manifestat la el, și în această perioadă, în mod puternic, dorința de a face ceva pentru cei „veșnic nedreptățiți”.

După terminarea războiului merge la Câmpina și apoi, simțindu-se bolnav, merge la București unde moare în ziua de 19 noiembrie 1919.

Cu moartea lui Vlahuță dispăre încă unul din scriitorii noștri progresiști, care și-au ridicat glasul împotriva nedreptăților sociale, împotriva împilării de către exploatare, care au biciuit politicianismul și au rîs de prejudecăți.

Analiza moștenirii literare lăsate de Vlahuță ne arată că apropierea sa de popor, realismul și atitudinea sa critică față de societate, se datoresc în bună măsură influenței pe care a exercitat-o asupra sa avîntul revoluționar al clasei muncitoare”⁶⁸.

În ziua de 3 septembrie 1958, același colectiv publică articolul: „5 septembrie 1858 – 5 septembrie 1958. CENTENARUL NAȘTERII LUI AL. VLAHUȚĂ. Opera marelui poet și prozator”.

⁶⁸ „Milcovul”, din 30 august 1958.

„În primele poezii scrise de Vlahuță se resimte influența lui Eminescu. Scriitorul îl citise cu nesaț din tinerețe, îl cunoscuse și se împrietenise cu Eminescu în București.

Dragostea și admirația nemărginită pentru marele poet și-o mărturisește în poezia intitulată: „Lui Eminescu”, care începe cu cunoscutele versuri:

„Tot mai citesc măiastra-ți carte

Deși și-o știu pe dinafară”.

Cu timpul însă, începe să se contureze personalitatea artistică a lui Vlahuță, cu trăsăturile lui caracteristice.

Decepția profundă în fața nedreptăților sociale, dar și revolta împotriva lumii burgheze, formează notele dominate ale primului volum publicat de Vlahuță „Nuvele” în anul 1866. Personajele acestor nuvele sunt oameni cinstiți, dezgustați de orînduirea capitalistă, în care trăiesc revoltați împotriva ei, dar zdrobiți pînă la urmă de forțele ei necruțătoare.

Volumul prezentat pentru premiere a fost respins de Academia burgheză, pe motiv că scriitorul calomniază societatea burghezo – moșierească.

După anul 1887, Vlahuță se apropie de mișcarea muncitorească din țara noastră, considerîndu-i pe socialiști drept „visători generoși” care caută cu încredere și întrevăd, în lumina viitoarelor reforme sociale, așezarea unor vremuri mai bune și mai fericite. Vlahuță este legat printr-o strînsă prietenie de Dobrogeanu – Gherea, a cărui critică literară o admiră și o recomandă tinerilor.

Un moment însemnat în activitatea de scriitor a lui Al. Vlahuță se datorește de asemenea și influenței profunde exercitate de răscoalele țărănești. Opera începe să reflecte exploatarea sîngeroasă a țărănimii și să îndemne la revoltă. În poezia lui „Ananghie”, de exemplu, se reflectă sumbrul tablou al satului, mizeria în care se zbăteau sutele de mii de țărani împovărați de biruri și nevoi, ai căror copii în zdrențe mureau pe capete, oameni de la care apriga stăpînire nu voia decît un singur lucru, să stoarcă, cît mai mult. El scrie: „Nu mai are cum țăranul. / Din pămînt să scoată

banul. / Vouă să vi-l dea / Foametea de pe la sate / Va să vie să mai stea / Și-n cele palate”.

Sub influența răscoalelor țărănești și a luptei clasei muncitoare, viziunea critică asupra societății se lărgeste în opera lui Vlahuță, optimismul și încrederea în viață cresc. Scriitorul era preocupat din ce în ce mai mult de fenomenele vieții sociale și se simte mai strâns legat de năzuințele poporului.

Critica societății burghezo – moșierești și a instituțiilor ei îmbrățișează cele mai variate forme.

Satirizarea burghezo – moșierimii se desfășoară pe o largă gamă mergînd de la cele cîteva „Profiluri” – portretele unor figuri caracteristice societății contemporane lui Vlahuță, („File rupte”) la critica monarhiei.

În aceste „Profiluri” se critică vlăstarul boieresc „coborît cu hîrzboul din cer”, directorul necinstit al unui pension, etc.

În alte schițe arată și critică crunta exploatare a țărănimii, cruzimile din armată, presa pusă în slujba burgheziei, căsătoria burgheză, școala burgheză – avînd drept principale mijloace educative bătaia și terorizarea copilului, etc.

Vlahuță atacă încă de pe atunci monarhia, în „Auri sacra fames”, („Sfînta foame a aurului”), biciuind lăcomia de bani și renumita zgîrcenie a lui Carol I („Din goana vieții”).

„Dan”, unicul roman a lui Vlahuță, apărut în 1894 reia multe din temele de început.

Revolta lui se adîncește și atinge punctul culminat în 1907, anul răscoalelor țărănești. Îndată după represiunea sălbatică a răscoalelor, Vlahuță ia o atitudine clară, obiectivă în poezia „1907”. Publicată în revista „Viața Românească”, poezia „1907” constituie o culme a creației lui Vlahuță, un act de curaj și de adînc patriotism fiind în același timp una din cele mai bune realizări ale poeziei noastre antimonarhice. „1907” este un puternic act de acuzare, o demunțare a monarhiei, reprezentanta intereselor burghezo – moșierești.

Vlahuță folosește o alegorie destul de transparentă. El povestește istoria unui rege, care ține la curte „minciuna” drept cel mai bun sfetnic. „Minciuna stă cu regele la masă” /. Dar asta-i cam de multișor poveste /. De când sunt rege de când minciuna este /. Duc laolaltă cea mai bună casă” /.

Minciuna îi arată regelui că țara-i fericită, că e veselie peste tot că „șăranii zburdă pe la sate”.

Dar iată că la palat apare un drumeț zdrențaros. Este „Adevărul”. El reprezintă adevărata stare a țării, mizeria, suferința satelor și prevestește furtuna care se apropie. Prevestirea lui se adeverește. Se-nalță flăcări, brațe disperate. / Spre ceru-ntunecat pustiu și rece. / Năpraznic vîntul nebuniei trece. / Și spulberă noianul de păcate”.

Dar nici în aceste clipe înfricoșătoare „ai vremei rost el tot nu-l înțelege”.

Scriitorul Al. Vlahuță alături de Caragiale, Coșbuc, Delavrancea, este un reprezentant de seamă al realismului critic în literatura noastră. Sub influența rodnică a mișcării muncitorești și a răscoalelor țărănești, opera lui Vlahuță continuă să dezvolte tradițiile progresiste ale literaturii noastre.

Opera lui Vlahuță are un puternic fond patriotic. Critica aspră la adresa claselor exploatare pornește la Vlahuță din dragostea pe care el a purtat-o poporului exploatat.

Astăzi Al. Vlahuță figurează cu cinste printre membrii post – mortem ai Academiei R. P. R. Prin glasul celui mai înalt for de cultură al țării noastre, precum și prin ridicarea unui muzeu memorial în Dragosloveni, poporul nostru muncitor cinstește pe Vlahuță pentru realismul operei sale, pentru atitudinea sa critică față de orînduirea socială, bazată pe jaf și asuprire și pentru încrederea lui în dreptatea cauzei celor mulți, în victoria zilelor luminoase ale unui viitor pe care noi îl trăim astăzi”.

În aceeași zi, ziarul „Milcovul” insera și articolul „Muzeul Memorial de la Dragosloveni”:

„Așezată într-o poziție pitorească, din satul Dragosloveni, comuna Suvorov, casa lui Vlahuță era locul de retragere și de odihnă

a scriitorului. *Veșnic în conflict cu puternicii vremii, Vlahuță venea desgustat și amărit în această casă în liniștea căreia putea avea perspectiva critică asupra putreziciunii societății de atunci.*

Vlahuță a părăsit această casă în vremea primului război mondial, când a plecat în refugiu simplu, într-un car tras de patru boi, - spre Bârlad. În acest timp casa a suferit multe stricăciuni.

Astăzi, datorită grijii deosebite a organelor de partid și de stat, casa din Dragosloveni a lui Vlahuță este complet refăcută – asigurându-se astfel condițiunile materiale pentru organizarea muzeului memorial în cinstea marelui nostru scriitor.

Prezentarea vieții și operei lui Vlahuță începe din prima cameră – prin așezarea unui bust de bronz al scriitorului. Apoi urmează un tablou în ulei al scriitorului, cu textul: „Scriitorul Al. Vlahuță s-a născut în anul 1858, în satul Pleșești, raionul Bîrlad, în casa tatălui său, harnicul gospodar Nicolae Vlahuță, împresurată de o droaie de copii și tot alăteia necazuri”.

Urmează apoi fotografiile: a satului Pleșești, a dealului Similei, pomenite adeseori de poet, - casa în care s-a născut (măchetă). La fel școala primară din Bârlad și liceul din același oraș (acuarelă) unde a învățat scriitorul.

Urmează un desen de dimensiunile 60 / 97 cm: Vlahuță la vârsta de 12 ani, cu masa lui, pentru care el a avut un adevărat cult, un tablou în ulei al tatălui lui Vlahuță, executat de pictorul N. Grigorescu (copie).

În continuare sunt prezentate fotografiile diverse: din tinerețea poetului, liceul din Târgoviște, (unde a funcționat ca profesor), Casa școalelor – unde a funcționat mult timp ca funcționar – etc.

Se prezintă apoi texte, fotografiile și fotocopiile care redau apropierea lui Vlahuță de mișcarea muncitorească. De asemenea, în exemplare din revista Contemporanul este prezentată influența profundă exercitată de mișcările țărănești asupra operelor scriitorului. Prin diverse tablouri în ulei, cu aspecte din viața de mizerie a țăranilor și răscoalelor lor, este reflectat sumbrul tablou al satului, mizeria în care se zbăteau miile de țărani.

Se citează versuri din poezia „1907” și din „Ananghie”.

Prin diverse caricaturi se arată cum Vlahuță satirizează societatea burghezo – moșierească, cu diversele ei tipuri („Profiluri”). Trei caricaturi amintesc de scena din cunoscuta schiță „Socoteala”. Cîteva tablouri în ulei reprezintă peisagii din țară, printre care și din Vrancea, pe unde a călătorit Vlahuță și care l-au inspirat în lucrarea „România pitorească”.

Sunt expuse manuscrise, precum și portretele în ulei ale lui Grigorescu, Caragiale reprezentînd marea prietenie, ce a existat între aceștia și Vlahuță.

Vitrinele cuprind edițiile vechi și noi ale operelor marelui nostru scriitor.

Carul cu care s-a refugiat și a colindat Vlahuță este prezentat, de asemenea, în original.

Un citat încheie și arată rolul și importanța operelor lui Vlahuță în literatura noastră.

Muzeul memorial Al. Vlahuță, a cărui inaugurare va avea loc în cursul lunii septembrie, va constitui un important mijloc de educație patriotică pentru elevii și oamenii muncii care vor veni să-l viziteze. Totodată acest muzeu, ca și multe altele, dovedește încă odată grija, recunoștința și considerația partidului, guvernului, poporului nostru pentru înaintașii literaturii noastre care au militat pentru îndreptățirea nemulțumirilor, a oropsiților și exploataților”.

Deși data inaugurării Muzeului Memorial „Alexandru Vlahuță” a fost fixată pentru 5 septembrie 1958, ea nu a putut fi respectată și a fost reprogramată pentru duminică, 28 septembrie. Destășurarea festivității și prezentarea muzeului sunt cuprinse în articolul: „La inaugurarea Muzeului memorial „Alexandru Vlahuță”

Sunt momente memorabile în viață, care rămîn dăltuite în sufletul omenesc întocmai ca basoreliefurile de pe capodoperele monumentale de arhitectură.

Un asemenea moment a fost deschiderea Muzeului memorial „Alexandru Vlahuță” din satul Dragosloveni, care a avut loc în ziua de 28 septembrie 1958.

Sub flamura Partidului Muncitoresc Român cultura țării noastre face astăzi pași uimitori în dezvoltarea ei. Poporul are astăzi vreme să facă popas, dezvăluind trecutul literaturii, în memoria artiștilor cuvîntului care au știut să facă din pana lor o săgeată înfiptă în asupritorul poporului.

Deschiderea Muzeului memorial „Alexandru Vlahuță” se înscrie pe această linie. La festivitatea de deschidere au luat parte, printre alții, tovarășii Ion Apostolatos, secretar al Comitetului regional Galați al PMR, Mihai Crețu, prim – secretar al Comitetului raional Focșani al PMR, academician Ion Jalea, sculptor, președintele Asociației Artiștilor Plastici din RPR, scriitorul Eusebiu Camilar, membru corespondent al Academiei RPR și un public numeros format din școlari, pionieri, tineri și vîrstnici din cele mai diferite domenii de muncă, veniți aici să cinstească memoria marelui scriitor.

A mai luat parte, de asemenea, Ana Grigorescu, fiica scriitorului Alexandru Vlahuță.

Tov. Ștefan Atanasiu, președintele Sfatului popular raional Focșani, a deschis festivitatea dînd cuvîntul tovarășului Mihai Crețu, prim – secretar al Comitetului raional Focșani al PMR.

În cuvîntul său, tov. Mihai Crețu a spus printre altele: „Aici se deschide astăzi Muzeul memorial „Alexandru Vlahuță”. În casa aceasta marele scriitor se retrăgea și, în liniște, reflecta asupra putreziciunii societății în care trăia și pe care a criticat-o fără șovăială în opera sa.

Un moment important în creația sa a fost determinat de răscoalele țărănești din 1907. Sub influența acestora viziunea scriitorului asupra societății se lărgeste, îi crește încrederea în viață – care se vedește prin poezia „1907” – culmea creației vlahuțene, act de mare curaj pentru timpul în care a fost scrisă.

Datorită fondului patriotic al operei și dragostei profunde pentru popor care se degajă din opera sa, Alexandru Vlahuță se înscrie în literatura noastră printre reprezentanții realismului critic.

Muzeul memorial „Alexandru Vlahuță” de la Dragosloveni va fi un mijloc important de educare patriotică a oamenilor muncii. El este întruchiparea grijii partidului, guvernului și poporului nostru pentru cinstirea memoriei scriitorilor care au luptat pentru libertatea celor oropsiți.

A luat apoi cuvîntul scriitorul Eusebiu Camilar, membru corespondent al Academiei R. P. R. El a spus printre altele: „Aduc un adînc omagiu partidului și guvernului nostru sub a căror înaltă grijă se desfășoară această zi rară – sărbătoare înălțătoare. Ea face parte dintr-un șir de omagii aduse ilustrelor figuri ale literaturii noastre ...

... Îmi îngăduiți să mulțumesc tuturor celor ce au muncit pentru reușita acestui eveniment: Comitetului regional de partid Galați, Comitetului raional de partid Focșani, organelor locale ale puterii de stat ...

În continuare scriitorul Eusebiu Camilar a făcut o evocare înălțătoare a vieții și operei scriitorului Alexandru Vlahuță, „rînduri izvorîte dintr-un popas aici, la Dragosloveni”, cum spunea vorbitorul.

A urmat ceremonialul deschiderii muzeului. Panglica a fost tăiată de președintele Sfatului popular raional, Ștefan Atanasiu.

sălile muzeului cu fiica scriitorului

Prin casa părintească în care odinioară era găzduită, veri la rînd în vacanțe, trinitatea familiară Vlahuță – Caragiale – Delavrancea am pășit stăpînită de un sentiment rar, înălțător, alături de Ana Grigorescu, fiica scriitorului, în vîrstă de 65 de ani.

În ochii, de un albastru limpede ca cerul senin, ai fiicei scriitorului am citit emoția profundă la încercarea unor amintiri scumpe.

Prima încăpere este dominată de bustul de bronz al scriitorului. A doua încăpere ce se vizitează este un interior de casă țărănească de la Pleșești – Tutova – satul natal al scriitorului.

- Camera aceasta era pentru musafiri, își amintește fiica scriitorului. Podeaua era mult înălțată și, cînd oaspeții erau numeroși, se făcea un pat comun toată camera.

Pe două trepte de lemn cobori în camera cu interior de casă din Vrancea, regiune mult străbătută de scriitor. Urmează un șir de

camere în care, cu ajutorul materialelor documentare, portrete, coperti ale primelor ediții de nuvele și poezii apărute, pagini ale revistelor și publicațiilor la care a colaborat scriitorul, documente și tablouri îți faci o imagine cronologică despre viața și opera scriitorului ...

Iată-ne în fața unor fotografii de familie:

Portretul Alexandrinei Gilcă – soția scriitorului. Jos actul de căsătorie al lui Alexandru Vlahuță cu Alexandrina Gilcă.

Alături o altă fotografie ...

- Sunt eu cu mama și tata, aici, la Dragosloveni în 1909, îmi spune fiica scriitorului. Pe o bancă de sub stejarul din fața casei stă Alexandrina Gilcă, soția scriitorului, cu fiica sa Ana Vlahuță, pe atunci domnișoară, iar în preajma lor, rezemat de bancă, scriitorul Alexandru Vlahuță ...

O scară interioară duce către catul întâi unde se află biroul scriitorului. În prima încăpere, afară de documente și portrete cu familiile celor trei prieteni, se află o pictură de dimensiuni mari care reprezintă trinitatea Vlahuță – Caragiale – Delavrancea, pe care n-a putut-o distruge decât moartea.

Și iată-ne în camera în care a creat scriitorul Alexandru Vlahuță, cameră al cărei interior a fost reconstituit autentic.

Biblioteca scriitorului, masa la care a scris, patul pe care se odihnea, pe pereți portretul tatălui scriitorului, Nicolae Vlahuță, picturi originale ale prietenului său cu care mai târziu s-a înrudit – Nicolae Grigorescu.

- Aceasta este camera în care lucra tatăl meu. Covorul pe care călcăm noi astăzi a călcat și el.

- Aici va fi scris el poezia „1907” ?

- Poezia „1907” a fost scrisă la București. Îmi amintesc foarte bine de o întâmplare. Locuiam în București în casa funcționarilor. Era în ziua de 10 mai 1907. Am plecat de acasă împreună cu tata să vedem cum se sărbătorește această zi după răscoală.

De obicei la această sărbătoare ieșea trăsura regală urmată de mulțime și străbătea parcul palatului regal. De data aceasta însă, trăsura regală a ieșit în piața palatului urmată nu de popor, ci de polițiști.

Îmi amintesc impresia tatălui meu care a fost cam astfel exprimată: „Ce mascaradă să spui poporului să strige ura după toate cele au fost”.

În perioada aceasta a fost scrisă și poezia „1907”.

Iar astăzi, pe o ploaie bogată de toamnă, cetățeni din toate colțurile raionului nostru au venit să sărbătorească pe cel care a scris una din cele mai puternice poezii anti – monarhice. Așa își cinstește astăzi poporul, oamenii ce l-au cinstit pe el.

Sărbătorirea a continuat cu vizitarea muzeului și prezentarea de programe artistice”⁶⁹.

La jumătatea lunii decembrie 1958, Muzeul de Istorie Focșani se adresa Muzeului Literaturii Române din București cu rugămintea de a evalua câteva obiecte care au aparținut poetului, oferite spre achiziționare de către arhitecta Ruxandra Vlahuță Grigorescu pentru Muzeul Memorial din Dragosloveni: un covor oltenesc, un covoraș buchara, două caramanii, un covor oriental, un samovar, două scaune și un dulap de stejar sculptat⁷⁰.

Comisia de achiziții și evaluare a Muzeului Literaturii Române instituită de Ministerul Învățământului și Culturii, prin Ordinul nr. 2.850 / 1958, le-a evaluat astfel:

1. Un covor oltenesc	lei 1.500
2. Un covor buchara	2.400
3. Două covoare Caramanii	3.750
4. Un covor oriental	1.200
5. Un samovar	250
6. Două scaune	1607.
7. Un dulap stejar sculptat	1.750

Total general – lei 10.960⁷¹.

⁶⁹ „Milcovul” din Ioctombrie 1958.

⁷⁰ A. M. Vn., dosar nr. 1 / 1958, Corespondență, f. 261, 322.

⁷¹ *Ibidem*, f. 322 verso.

Obiectele de la punctele 1 – 6 se aflau deja în Muzeul Memorial. În privința angajării de personal, directorul Muzeului de Istorie și Etnografie din Focșani primea următoarea scrisoare:

„București 3 II 959

Stimate Doamne Constantinescu

Alăturat aci vă prezint copie de pe petiția soției mele adresată Ministerului Învățământului și Culturii, direcția Muzeu Științifice, cu rugămintea de a ne comunica data când ne putem prezenta la post – spre a ne conforma avizului înaltei aprobări a Ministerului, bine voind a vă face cunoscut că împreună cu soțul meu am stabilit corelațiuni cu tov. Profesor Al. Bojin, redactor Șef la Casa Scânteia și rudele apropiate ale cărturarului și poetului Alex Vlahuță academician post – mortem și anume: Prof. Dr. Ionel Ștefănescu ginere al ilustrului dispărut și Mimi soția sa și fiică a lui Al. Vlahuță, Arhitecta Sanda Teodorescu Vlahuță nepoata poetului Al. Vlahuță și din îndemnul cărora m-am adresat Dv rugându-vă să binevoiți a-mi comunica în preajma datei de 24 a lunii curente executarea avizului Onor Ministerului.

Cu mulțumiri și încredințări că mă voi strădui să îndeplinesc munca ce mi-o veți da, la Casa Memorială de la Dragosloveni din raion Focșani, reg. Galați.

Nicolae Eug. Vlahuță

Versavia N. Vlahuță

Oficiul București 3

Str. Aviator Marcel Andreescu

Nr. 21 Raion I. V. Stalin ”⁷².

Alăturat era anexată și o copie după cererea înaintată Ministerului Învățământului și Culturii, Servicul Muzeu Științifice din cadrul Direcției Generale:

„Tov. Ministtru,

Subsemnata Versavia N. Vlahuță, soția tov. Vlahuță Eug. Nicolae, nepot de frate a cărturarului și poetului Alexandru Vlahuță

⁷² Ibidem, f. 324.

academician post mortem – solicit cu asentimentul și concursul de fiecare clipă a sofului meu postul de responsabilă și îndrumătoare a casei memoriale de la Dragosloveni din raionul Focșani, regiunea Galați. Subsemnata sunt în vârstă de 49 ani, absolventă a școlii normale de învățătoare.

Conform autobiografiei, rămasă văduvă din căsnicia cu tov. C. Rugină, am contractat căsătoria cu tov. Vlahuță E. Nicolae, distins pensionar după 40 ani în câmpul muncii și cu un vast bagaj intelectual și moral.

Declar că voi activa în sensul directivelor și ordinelor primite.

*Trăiască lupta pentru pace
(ss) Vlahuță Nicolae Versavia”⁷³.*

Șeful Serviciului Muzeu Științifice, C. Stoian, a avizat favorabil cererea Versaviei N. Vlahuță de a fi angajată la Muzeul Memorial „*Alexandru Vlahuță*” din Dragosloveni.

Probabil, graba cu care s-au executat lucrările de restaurare a casei poetului și calitatea mai slabă a materialelor de construcție au condus, după câțiva ani, la apariția primelor semne de deteriorare a ansamblului muzeal.

Prin avizul tehnic favorabil din 8 iulie 1966, se aprobau lucrările de reparații trotuare, împrejmuire și soclu, în valoare de 13.700 lei, la Muzeul Memorial „*Alexandru Vlahuță*” din Dragosloveni⁷⁴:

„1) Refacerea trotuarului degradat la una alee de acces de la intrarea principală către stradă. Din cauza denivelărilor se propune desfacerea pavajului împietruit dela această alee și refacerea pavajului cu beton. Prin aceasta se creează condiții optime de acces la clădire și se poate întreprinde curățenia.

2) Reparatul împrejmuirii pe contur, prin desfacerea și refacerea panourilor, înlocuirea elementelor degradate, iar pe anumite porțiuni numai revizuirii.

⁷³ *Ibidem*, f. 325.

⁷⁴ A. N. Vn., fond Primăria Comunei Plainești, dosar nr. 11 / 1965, f. 1.

3) *Reparatul soclului din curte, care din cauza temperiilor, tencuiala s-a degradat. Urmează a fi placat cu mozaic”* ⁷⁵.

Memoriul justificativ pentru placarea cu mozaic a soclului pe care era așezat bustul poetului, preciza: *„Soclul existent este executat din cărămidă și tencuit cu mortar de var și adaos de ciment. Pentru schimbarea aspectului s-a propus desfacerea tencuielilor existente și placarea cu mozaic de marmură ... În scopul de a se prinde placajul de mozaic, se va curăța bine cu peria de sârmă suprafețele din cărămidă, se va amorsa cu un strat de tencuială, iar placajul de mozaic se va executa pe straturi subțirir fiind bine bătut și nivelat. Se vor evidenția toate profilele. Mozaicul se va pune la timp, se va spăla bine și se va curăța. Se va da toată atenția la șlefuirea muchiilor”* ⁷⁶.

În existența sa de peste o jumătate de secol, Muzeul Memorial, intrat în circuitul muzeistic național, s-a regăsit și în lucrările de specialitate.

„Casa a fost restaurată și în 1958 transformată în muzeu memorial. Dispune de șase camere la parter și două la etaj. Păstrează relicve prețioase, între care testamentul scriitorului, un act prin care i se permitea să aducă din Franța tablouri, o scrisoare către Spiru Haret, ministru al Instrucțiunii publice, în care se vorbește despre „România pitorească” și referatul pe colț al lui Haret; manuscrise, fotografii de familie, o carte poștală trimisă de Vlahuță din Milano d-rului I. N. Dona, unde constată cu umor: „După un drum infernal, mai mult prin tunele, am sosit aseară negri, ca niște măturători de coșuri, la Milano”; fotografii cu Caragiale și Delavrancea; o scrisoare către ginerele său Gh. N. Grigorescu în care vorbește elogios de Vișorul: „O operă mare a unui scriitor mare. E o pagină din istoria noastră. Citește mai bine, e o pagină din istoria omenirii. În nici una din operele lui Delavrancea n-a pus, cu atâta viață, un înțeles atât de adânc al vieții” ⁷⁷.

⁷⁵ *Ibidem*, dosar nr. 10 / 1966, f. 2.

⁷⁶ *Ibidem*, dosar nr. 11 / 1965, f. 10.

⁷⁷ Mihai Gelelețu, Ion Mihăiescu, *Scriitori în muzee și case memoriale...*, p. 80 – 81.

„Casa frumoasă în care s-a retras, către sfârșitul vieții, Alexandru Vlahuță (1858 – 1919) a fost organizată în 5 septembrie 1958 ca muzeu memorial.

Seria obiectelor personale a imprimat expoziției o puternică notă emoțională. Mobilierul păstrat, scoarțele populare colecționate cu multă plăcere de Alexandru Vlahuță și păstrate în mediul familial, precum și colecția de tablouri reconstituie înfățișarea din anii șederii scriitorului la Dragosloveni.

Din colecția de tablouri, știut fiind că Alexandru Vlahuță a fost unul din pasionații colecționari de artă ai timpului, se disting numeroase pânze semnate de Nicolae Grigorescu.

Expoziția este întregită cu o serie de documente, fotografiile și corespondență ilustrând viața scriitorului, marile sale prietenii, legăturile cu oamenii de știință și artă: Se detașează volumul corespondenței cu I. L. Caragiale, B. Șt. Delavrancea, G. Coșbuc.

Manuscrise și numeroase reviste ale timpului conțin variante ale creațiilor literare semnate de Alexandru Vlahuță. Mai multe reviste exprimă activitatea de editor și redactor a scriitorului.

Din patrimoniul muzeului menționăm și valoroasa bibliotecă în care se conservă edițiile românești și străine ale operei lui Vlahuță, precum și mai multe volume de critică, dedicate scrisului lui Vlahuță.

De bunăseamă, cel mai interesant exponat al acestui muzeu este planul tematic al României pitorești, elaborat de Vlahuță în 1898. Dintre documentele conservate, atragem atenția asupra numeroaselor scrisori și a documentelor de familie, între care se află și testamentul scriitorului”⁷⁸.

Prin înființarea județului Vrancea (1968), Muzeul Memorial va trece în subordinea Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Vrancea (până în 1990), a Inspectoratului pentru Cultură, iar prin protocolul încheiat la 1 septembrie 1994, intră în componența Complexului Muzeal Județean (devenit Muzeul Vrancei prin Hotărârea nr. 13 / 29 septembrie 1994 a Consiliului Județean Vrancea).

⁷⁸ Aristide Ștefănescu, *Ghidul muzeelor*, Editura Sport – Turism, București, 1984, p. 480.

Casa este alcătuită din nouă camere, fiecare cu o anumită destinație.

Muzeul prezintă două aspecte: unul memorial și altul documentar.

Partea documentară este alcătuită din ediții vechi și noi ale operei poetului, fotografii și fotocopii.

Expoziția permanentă este alcătuită din mobilier original, tablouri, fotografii cu imagini din familia poetului.

În **Camera nr. 1**. Se păstrează un bogat și prețios tezaur, o comoară de valori din conținutul căreia vom încerca să evidențiem câteva.

În vitrine se întâlnesc cărți ale scriitorului apărute în timpul vieții, diverse copii, manuscrise, scrisori și fotografii.

Cărți: „*Din trecutul nostru*”, „*Dreptate*”, romanul „*Dan*”, „*Poezii*”, „*La gura sobei*”, „*Din durerile lumii*”, „*Clipe de liniște*”, „*Din goana vieții*”, „*În vârtoare*”, „*În zările trecutului*”, „*România pitorească*” și „*Viața și opera pictorului N. Grigorescu*” – monografie apărută în anul 1910 și dedicată prietenului lui, pictorul Nicolae Grigorescu.

Privirile vizitatorilor se opresc pe fotografiile și fotocopiile de pe panourile din expoziția permanentă din casă: părinții scriitorului, satul Pleșești, Vlahuță în timpul liceului, soția Ruxandra Gâlcă, fotografii din timpul războiului, unde „*a luptat*” cu pana, alături de ostașii noștri, o fotografie a mormântului său din Cimitirul Bellu, acolo unde, contrar dorinței sale testamentare, a fost înhumat.

Un întreg grupaj de scrisori extrem de interesante, completează tezaurul muzeistic.

Camera nr. 2. Salonul de primire – o cameră deschisă pentru oaspeți. Întâlnim mobilier original: scaune de epocă, bufet, masă, sufragerie, tablouri (copii), sfeșnice din bronz și bustul lui Vlahuță, operă a lui Theodor Burcă.

În **Camera nr. 3**. Întâlnim mobilier specific satului natal al scriitorului: patul din lemn, păretar din lână, leagăn de copii, masă

mică rotundă, linguri din lemn, strachină din ceramică, dulap (blidar) unde se țineau cofe din lemn, ploscă, piuă din lemn și putinică.

Camera nr. 4. Are destinația de atelier de lucru, mărturie a Școlii care a funcționat în casă până în 1949. Întâlnim războiul de țesut (gherghef), păretare, fus din lemn, mașină de tors, furcă din lemn.

Camera nr. 5. Reprezintă camera de trecere de la parter la etaj. Întâlnim un tablou – portretul lui Vlahuță, pictură realizată de pictorul vrâncean D. Popa și un bust al pictorului N. Grigorescu.

Fotografiile din tablouri „*îmbracă*” pereții acestei case, iar pentru moment ne „*simțim*” în familia poetului.

Camera nr. 6. Dormitorul este prezentat într-o atmosferă de calm și liniște. Întâlnim patul din lemn masiv, deosebit de frumos sculptat, dulapul (șifonierul) din lemn, servanta și toilette Bidermeyer.

Pereții sunt acoperiți cu tablouri: Vlahuță în anii bătrâneții și tatăl poetului la vârsta de 100 ani, copie după Grigorescu.

Masa ovală acoperă centrul camerei alături de cele două scaune de epocă.

Deasupra mesei pătrunde lumina unei lămpi de epocă și a sfeșnicelor din metal, atât cât să dea camerei o notă de mister.

Mileurile stau mărturie a unei epoci pe care acum o descoperim.

Camera nr. 7. Îndreptându-ne spre etaj pe scara puțin abruptă ne rețin atenția fotografiile scriitorului împreună cu prietenii la Dragosloveni. Îl descoperim alături de Caragiale în camera de lucru (camera cu tablouri) sau în fața unui pahar cu vin sau împreună cu Barbu Ștefănescu-Delavrancea.

Alături de fereastră există masa cu cele două scaune de epocă, pregătite să-și primească oaspeții.

Camera nr. 8. Pășind pragul ultimei camere a casei poetului descoperim locul unde acesta crea. Întâlnim două fotolii de epocă, tablouri, birou și biblioteca, unde astăzi mai găsim publicațiile la care a colaborat cu Vasile A. Urechia, George Cosbuc și alții.

Revistele: „Semănătorul”, „Cuget clar”, „Vieța”, „Revista nouă”, „Lamura”, sunt mărturie a activității publicistice a lui Vlahuță.

Atmosfera caldă și spirituală a acestei camere o dau tablourile: Vlahuță, Caragiale și Delavrancea – cei „*trei mușchetari ai literaturii române*” – pictură a pictorului Dumitru Popa, copiile după Octav Băncilă „1907” și a lui Grigorescu „*Carul cu boi*”.

În casă există covoare din lână, semn că aici a existat o școală de gospodărie și menaj pentru fetele din zonă.

În spatele casei întâlnim într-una din camere un docar și carul de pribegie, acesta din urmă l-a ajutat pe scriitor să se refugieze în Moldova.

După momentele de suavă și greu de stăpânit emoție, de intime reflecții, reconstituind tabloul general al celor văzute, purtându-și pașii prin blândul și atât de liniștitorul cadru natural ce învâluie Muzeul, vizitatorul are bucuria întâlnirii cu docarul cu care scriitorul și statornicii lui prieteni cutreierau împrejurimile, urcând deseori până spre înălțimile Bisocăi și Dumitreștilor.

Alături, carul de pribegie, îi prilejuiește, pe ecranul minții, reîntoarcerea în toamna pătimirii noastre, a românilor, toamna pribegiei spre Moldova, singura provincie rămasă liberă de cizma străină, toamna anului 1916. Și, atunci, scriitorul, cu familia, alături de câteva lucruri, de tablourile prietenului său Nicolae Grigorescu, îi apare aieva, pășind trist și resemnat pe drumul aspru al bejeniei.

Într-o privire cuprinzătoare, întregul patrimoniu al Muzeului Memorial, prin valoarea sa documentară și spirituală, oferă vizitatorului întâlnirea și cunoașterea vieții și operei scriitorului, satisfacția pașilor făcuți prin epocă.